

GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

569. SAYI MAYIS
2024

FİYAT:
60 TL

ŞİMDİ BAK ALLAH'IN
RAHMET ESERLERİNE

BAHAR SOFRASINDA
ŞİFALI OTLAR

İMKÂNIN SINIRLARINI
GÖRMEK İÇİN
İMKÂNSIZI DENEMEK

KUR'AN'IN İMLASI
VE HAREKELENMESİ

KESRETTE
BOĞULMAK

BU ZAMANDA
KADIN OLMAK

MODERN ÇAĞIN GETİRİSİ
YALNIZLIK!

ARKADAŞ

Çocuklarınız için en iyi arkadaş

Sizlerle Mayıs 2024

Merhaba değerli dostlarımız,
Hızla akan zaman, senenin çarklarını çevirirken kendimizi baharda bulduk.
Dünyanın olayları, ihtiyaçlar, yokluklar, hırslar, işgaller, savaşlar derken gündemimizde yalnızca biz yokuz. Kendi hayatımızda garip olduk.

Farkında mıyız gün gün azalan bizim hayatımız. Şu dünya kapısının ardına geçtiğimizde, burada çok önemli gördüğümüz hiçbir şeyin orada en ufak bir değeri olmayacak. Kendimizi, kendi hayatımızı başkasınınmış gibi tüketiyoruz. Oysa bize verilen her nefes çok değerli. Ömrümüz bizden alacaklı. Ömrümüzün bizden istediği şeyler var. Bunlar aynı zamanda kapının ardında yola devam etmemizi sağlayacak şeyler. Fakat yanlış yerden bakınca görülmüyor. Hayat ve kâinat öyle bir tablo ki, ancak doğru yerden bakınca görülebiliyor gerçek manzara.

Rabbimizi bilmeye, tanımaya geldiğimiz bu dünyada her şeyi bilme hevesiyle saldırıyoruz, ama bildikçe hayatımızın anlamını yitiriyoruz. Allah'ı unutuyoruz, asıl meselemiz bu.

Sonuçta neye koşsak kavuşamıyor, neyi bulsak yitiriyoruz. Kendi aklımız, vicdanımız, duygularımız bile bizi incitiyor, düşmanımız gibi davranıyor.

Kalbimiz Allah'ı bilmek için yaratılmış, Rabbimiz ile aramızdaki bağları hatırladıkça huzur buluyoruz, mutlu oluyoruz, ruhumuz nefes alıyor, aklımız vesvese taşımaya bırakıyor.

Allah'tan başka şeylere yöneldikçe yalnız kalıyoruz. Hayatımıza aldığımız şeyler

sadece yalnızlığımızı artırıyor. Bir seraptan öbürüne koşuyoruz.

Kur'an'ı dinleyelim, kalbimizi dinleyelim. Ebedi ihtiyaçları ve korkuları olan bizlere Allah'tan başka kim, ne verebilir!?

Allah, yaratanıdır.

Allah, yaşatanıdır.

Allah, her şeyin sahibi, bizim de sahibimiz.

Allah, abes iş yapmaz o Hakîm'dir.

Allah, görür ve bilir.

Allah, en küçük iyiliğin de, kötülüğünde karşılığını verir.

Allah, zalimlere mühlet verir ama unutmaz.

Her şeyin dizginleri onun elinde, her şeyin anahtarı onun yanındadır.

Mülk onundur dilediği gibi tasarruf eder.

Onun mükâfatları hayal edilemeyecek kadar güzel olduğu gibi, kafirlere, zalimlere azabı da hayal ötesi şiddetlidir.

Her şey onun emriyle olur, her iş onun izniyle yürür.

Allah'ı tanımak insanın en değerli bilgisidir.

İnsan, Rabbini bildiği kadar insan olur, insan kalır. Allah'ı hatırlamayan, Rabbini unutan insanın yalnızlığına kainattaki her şey gelse çare olmaz.

Allah'ı bilmek ilim, Allah'ı bilmeden bilinen her bilgi cehildir.

Dost istersen Allah yeter.

...

Mayıs sayımızın hazırlığında emeği ve katkısı olan tüm yazarlarımıza ve okuyucularımıza teşekkür ediyoruz.

...

Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer Allah'ın...❖

— Editör

Abone Servisi İletişim Bilgileri
abone@zaferdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

www.arkadasdergisi.com

içindekiler

- 8 Bahar Sofrasında Şifalı ve Lezzetli Otlar
PROF. DR. FATİH SATIL
- 10 Uzun Şimdi
PROF. DR. KEMAL SAYAR
- 12 Anne Olunca Anla...
GAMZE KOÇ
- 14 Sinsi Bir Hastalık Gibi İlerliyor...
Yalnızlık!
PROF. DR. NEVZAT TARHAN
- 17 7 Kıta 7 Mana / Şiir
NUREDDİN PALA
- 18 Kimsenin Hatırlamadığı Adam /
Hayalin İçinden Öyküler
HÜSEYİN BURAK UÇAR
- 20 Çarpılmak
MUAMMER ERKUL
- 22 Var Ama Yok
EZGİ AKGÜL
- 23 Allah Resul'ünden Müjdeli Haberler
HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM
- 24 Gölgeler
AYTEN YADİGÂR
- 26 İmkânın Sınırlarını Görmek İçin
İmkânsız Denemek
İBRAHİM KÖROĞLU
- 28 Mühendislik Harikaları Ayaklarımız
PROF. DR. SEFA SAYGILI
- 30 Kesrette Boğulmak
SELİM GÜNDÜZALP
- 32 Bu Zamanda Kadın Olmak / 3. Bölüm:
Çalışma Ortamları ve Cinsiyet Ayrımcılığı
NİHAL BALCI
- 38 Kur'an'ın İmlası ve Harekelenmesi /
İslam'da İlkler
ÖMER GÜNDOĞDU
- 39 Trene Bakmak / Hüzünlü Tebessümler
ÖZKAN ÖZE
- 40 Bazı Surelere İsim Olmuş Hayvanların
Sırları II / Kur'an Allah'ın Mucize Kelamıdır
PROF. DR. NİYAZİ BEKİ
- 43 "Allah Nerede?" / Saadet Asrından
HAZIRLAYAN: YÜKSEL KARAHAN
- 44 Öğrendim...
HALİL İBRAHİM SERT
- 45 Yeryüzünde Çirkinlik ve Kötülükler
Neden Var?
ÖMER SEVİNÇGÜL
- 46 "Şimdi Allah'ın Rahmet Eserlerine Bak!"
PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR
- 48 Komedyen(!) Değil,
Mutasavvıf Nasreddin Hoca
TUNAHAN EREN ARSLAN
- 50 Günümüz Hanımları Neden Yorgun,
Bıkkın ve Bunalımlı?
FATMA MEBRURE ŞENLER
- 52 Sonsuz Güzellikleri Sanatının İçinde
Yaratan
ELİF E. BAYRAKTAR
- 54 En Önemli Bileşik
PROF. DR. MUSTAFA NUTKU
- 56 SORU: "Erkeklerin feminen yaşam tarzı,
testosteron hormonunda düşüslere
neden oluyormuş. Ben de bir erkek evlat
annesi olarak bu konuda tedirginlik
yaşıyorum."
FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN
- 59 Karikatür / Hal Dili / Ses
OSMAN SUROĞLU

Allah'a teslim olun ve Ona tevekkül edin!

Bizim mücadelemizi insanî ve makul kılan, ona sükûn ve huzur damgasını vuran, her şeyin akibetinin elimizde olmadığı kanaatidir. Bize ait olan, gayret etmek, uğraşmaktır; netice ise Allah'ın elindedir. Teslimiyet, hayatın çözülemezlik ve manasızlığından, vakarlı tek çıkış yoludur.

— Aliya İzzetbegoviç

İslâm'a dönüş yapan pek çok insan ve aslında pek çok Müslüman da Kur'an'ı okurken, ilâhi kelâmla muhatap olmaktan dolayı harikulâde bir haz duyarlar. Belki, kutsal metnin, onları nasıl etkileyeceğini sezinleyen her bir müteakip pasajda, kendilerine özel olarak, o an, sayfa sayfa indiriliyormuş gibi, Kur'an'ın, duygusal ve psikolojik halet-i ruhiyelerine cevap verdiği hissederler. Kendilerini ilâhi kelâmla, gerçek bir diyaloga girmiş ve kaptırmış bir halde bulurlar. — Jeffery Lang

Allah Rasûlü (s.a.v.) şöyle buyurur: *"Allah Teâlâ, sizden birinizin yaptığı işi en iyi/sağlam bir şekilde yapmasından memnun kalır."* (el-Bûsîrî, İt âfü'l-ıyere bi-zevâ idî'l-mesânîdî'l-aşere)

H. Mevlânâ (ks) der ki:

Ey benim cânânım, ey canımın cânı, Aklını başına al, iyi değerlendir zamânı!

Erdemli yaşamak için öyle davranmaya çalışın. Her yeni günü iyi bir amelle kutlamalısınız. Yeni bir güne başlamanın en iyi yolu budur. Hiç kimse öyle davranmaya başlayıncaya kadar iyiliğin ne olduğunu bilmez.

—H. Martineau

Nefistir seni yolda koyan, Yolda kalır nefse uyan.

— Yunus Emre

"Güzeller güleç olur" diye bir türkü var. Bahar da böyledir. Baharda tefekkür, teşekkür ve şükür beraber ilerler.

— İbrahim Tenekeci

Akademisyenler Batılı düşünme biçimlerinin Türkiye'deki misyonerleri. Akademisyenler olarak onlarla ilgili her şeyi öğretiyoruz; kendimiz hakkında hiçbir şeyi. Ürettiğimiz kitaplarda, fikirlerde başka her şey var; bir tek kendimiz, kendi toplumumuz ve kendi geleneklerimiz yok. Yegâne sermayemiz ve hareket noktamız, kendi konteksimiz, mevziimiz, geçmişimiz ve gelecek tahayyüllerimizdir. Kendi problemlerimizden, kendi düşünme dillerimizden yola çıkarak bir yere varabiliriz.

— Alev Alatlî

Emel çölünde yorulmuş, parçalanmış bir ayağın yoksa boş yere umutlanma. Hiçbir başarı ve güzel talih, insana kendi ayağıyla gelmez.

— Şair Seyyid Vehbî

Ne çok şey oluyor bir yılda. Mesela hanımelleri çiçek açıyor.

— Muzaffer Özdemir

Hayret ki, koyun bile insanoğlundan daha hassastır. Çünkü çobanın seslenmesi onu otlamaktan alıkoymaktadır. Oysa, Aziz ve Celîl olan Allah'ın kelâmı, insanoğlunu arzusundan vazgeçirmemektedir.

— Hasan Basrî (ra)

Hayallerinizi kovmayın. Çünkü onlar gittiler mi, belki siz kalırsınız; fakat artık yaşamıyorsunuz demektir.

— Mark Twain

Bir anne baba çocuğunu diğer çocuklarla kıyaslamaya başladığı anda mayınla döşenmiş bir yola girmiş demektir; bu tür bir mayının ne zaman patlayacağını bilemezsiniz.

— Doğan Cüceloğlu

Sana hoş gelmeyen duygum olursa, aklımdan onları sen sil Allahım!..

— Abdurrahim Karakoç

Enginar

Hardal otu

Hindiba

Bahar Sofrasında Şifalı ve Lezzetli Otlar

PROF. DR. FATİH SATIL

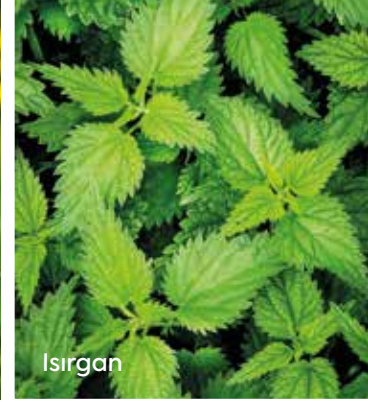
Gelincik

Turp

Karahindiba

Isırgan

Baharla birlikte, yeryüzünde müthiş bir değişiklik ve bir yenilenme ile birlikte toprakta da inanılmaz bir telaş başlar. Kışın toprağa sığınmış tohumlara can verilir baharda. Atılan tohumlar çimlenir, filizlenir, bahçemizde envaiçeşit yeşillikler kendini göstermeye başlar. Çayırlar ve meralar gelen bir emirle yeryüzünü gönüllerince yeşile boyama sevdasına düşerler.

Mahlûkatın bir çeşit bayramı olan baharla birlikte çiçek açan her bir bitki en güzel süslü elbiselerini giyerek, en güzel kokularını sürerek, kendilerine yüklenen şifalı bileşiklerle biz şuur sahiplerinin önünde bir nevi resmigeçit yaparlar.

Bitkilerdeki bu coşkulu yeniden uyanış, kışın vücudumuzda biriken yağları ve toksinleri atma zamanımızın da geldiğini hatırlatır biz insanlara. Bu nedendir ki bahar ayları, vücudun azalan vitamin ve mineral depolarını tekrar rezerve etme dönemidir.

Anadolu'da bahar ayları beslenmenin daha kolay olduğu aylardır. Anadolu, doğusundan batısına kadar bir bitki cen-

neti olduğu için her yörenin de kendine has bir menüsü oluşmuştur. Bu bitkilere yerel pazarlarında köylü tezgâhlarında rastladığımız gibi bayırlarda ve tarla kenarlarında da bolca rastlamak mümkündür.

Şifalı Bahar Otlarından Nasıl İstifade Etmeliyiz?

Baharın kırlardan toplanan arapsaçı, ısırgan, ebeğümeci gibi otlar mis gibi sızma zeytinyağında az kavrulduktan sonra üzerine kırılan halis köy yumurtası ile lezzetli olduğu kadar şifalı bir menüye kim hayır diyebilir ki? Hele bir de yanında odun fırınından yeni çıkmış dumanı üzerinde köy ekmeği de varsa... Aslında bu tarif için belirli ot çeşitlerine ihtiyacınız yok. Hoşunuza giden diğer çeşit otlarla da bunu yapabilir ve sofranızın ortasına bir sağlık deposu koyarken lezzet tarzınızı da konuşturabilirsiniz.

Hem fazla kilolarımızdan kurtulmak hem de vücudumuzda biriken zararlı toksinleri atabilmek çoğumuzun isteği. Bu nedenle sık sık vücudumuzda biriken tok-

sinleri atabilmek için detoks programları arayıp dururuz. Enerjimizi yükseltmek, yorgunluğumuzu giderebilmek ve yaza daha formda girebilmek için baharla birlikte önümüze serilen bu rahman sofrasından faydalanmak lazım. Bu nedenle bahar dönemi, karaciğer ve safranın temizlenip tazelenmesi için iyi bir fırsattır. Şevketibostan, karahindiba, enginar, ısırgan, gelincik, turp otu, tilkişen, hardal otu, kazayağı ve radika gibi lezzetli olduğu kadar şifalı da olan bu otlar baharda detoks yapmak için ideal bitkiler.

Bu otların çoğu yüksek oranda C, B1, B2, A vitamini, demir, kalsiyum, bakır gibi mineraller ve antioksidanlarla donatılarak sonsuz merhamet sahibi bir Yaratıcı tarafından insan ve hayvanların istifadesine sunulur.

Ancak, bu otları pişirirken olabildiğince kendine has tatlarını korumaya, doğal haliyle sunmaya özen göstermelidir. Yeşilliklerde vitamin ve mineral kaybına yol açmasından dolayı metal bıçak mümkünse kullanılmamalıdır. Ayrıca otları çok küçük parçalar yerine, büyük parçalar şeklinde

doğramanın en doğrusu olduğunu da unutmamalıdır.

İşte Bazı Bahar Otlarının Şifası

Beslenmede radika, hindiba, hardal otu gibi antioksidan değeri taşıyan otların tüketilmesi bağırsakları çalıştırarak sindirimi kolaylaştırır.

Bağışıklığı güçlendirip, kan dolaşımını hızlandıran, kanı temizleyen, akciğeri güçlendiren, yaraları iyileştiren ısırgan otunu da unutmamak lazım.

Enginar, radika ve kuşkonmaz da karaciğerimizi temizlemeye yardımcı olur.

Turp otunun içerdiği uçucu yağlardan dolayı canlandırıcı, sinirleri yatıştırıcı, ağrı dindirici özelliği vardır.

Sonsuz merhamet sahibi Rabbimiz her mevsimi bizler için şifalı bir sofrayı yapıyor, türlü türlü nimetlerini vakti münasipte önümüze seriyor. Tüm bu nimetlerin karşılığında bizlerden fiyat olarak üç şey isteniyor: Bu nimetleri bize sunan Zatı hatırlayıp, şükür ve teşekkür etmek. ❖

Uzun Şimdi

PROF. DR. KEMAL SAYAR

“Hayat bir çizgi değil” diyor bir Zen ustası, “birbiri ardınca gelen şimdilerden ibaret”. Hayat uzun bir şimdiden başkası değil. John Lennon’un ifadesiyle, “Hayat siz planlar yaparken başınıza gelen şeydir”. İnsan zamanın sınırlarını aşabilen bir varlık. Yaşantısına uzak geçmişin ve geleceğin ışığında bakabilir, geçmişin seslerini ve geleceğin imgelerini bugüne taşıyabilir. Zaman, insan varlığının kalbidir. Yalnızca uzayda yer kaplayan varlıklar değiliz, zaman duygusu da insanlığımızın tanımlayıcı öğelerinden birisi. İnsan varlığı ancak zamanla açığa çıkıyor ve aydınlanıyor.

Zaman algımız ruh halimize göre değişiyor. Sinirli, beklentili, çökkün veya korkulu olduğumuzda zaman yavaşlıyor. Yaşlandığımızda hızlanıyor. Çocuk için ertesi gün

uzak bir gelecek olarak görünürken, yetişkin birisi için gelecek hafta, çok yakın bir zamandır.

Bölündüğünde, akışı zedelendiğinde sahip olduğumuz zaman elimizden kayıp gidiyor. Zamanımız bölündükçe şimdiyi yaşama şansımız azalıyor. Gün içinde aldığımız telefonlar bir ânı derinlemesine yaşama şansımızı yok ediyor. Ruh halimiz zamanı nasıl yaşadığımızı birebir etkiliyor. Sözelimi çökkün bir insan geçmişe sapanı kalıyor, tedirgin insanlar gelecekteki olumsuz olayların beklentisiyle bugünü kendilerine zehir ediyor.

Gezegenimizde hâlâ takvim zamanına itibar etmeyen, dakika veya saat gibi mefhumları olmayan, bir ânın bütün bir sabah

Saatlerini doğanın ve iç dünyalarının çevrimine ayarlayanlar, güneşi ve gökyüzünü görebilenler, hayatı uzun bir şimdi veya yekpare, geniş bir an olarak yaşayabilenler, ‘içime çektiğim hava değil gökyüzüdür’ diyebilenler, eve mutlu dönüyor.

sürebildiği kültürler var. Döngüsel zamana inanan kültürlerde, gelecek endişesi veya baskısı yok. Bu kültürlerde başarmak, yenilik meydana getirmek veya ihtiyaçtan fazlasını üretmek gerekmiyor. Böylesi kültürlerde yaşlılık, insana kazandırdığı bilgelikle değer gören bir hayat evresini oluşturuyor. Oysa zaman algısının doğrusal olduğu kültürlerde, ileri hamle etmeyen kişiler, kolayca verimsiz ve giderek geçersiz hanesine yazılıyor. Erdeme ve bilgeliğe duyulan bağlılık, yerini malumata duyulan bağlılığa bırakıyor.

Modern dünya bizden hızlı davranmamızı istiyor. Zihinsel zaman hızlanırken duyguların zamanı kendi yavaş ritmiyle ilerliyor. Zihnin zamanı ile duyguların zamanı arasındaki yarık büyüyor. Görmezden gelinmiş,

ihmal edilmiş, işlenmemiş duygular ise bir endişe nöbeti veya iç huzursuzluğu şeklinde bizi yokluyor. Bu endişeden kaçmak için daha çok hızlanıyor, hızlandıkça insanlığımızın dokusunu oluşturan duygularımızdan daha da uzağa düşüyoruz. Ve sonra, ileri yaşlardan geçmişimize baktığımızda kocaman bir boşluk görüyoruz, yapmak uğruna olmayı feda ettiğimiz, sevdiğimiz yeterince sevmemiş, içimizde ifade edilmeyi bekleyen sözcükleri dillendiremediğimiz, sadece bize ait olan bir hikâyeyi söze dökemediğimiz için, varoluşsal bir suçluluk hissine mağlup oluyoruz.

Zaman akıp gidiyor. Geçen her yıl ömrümüzü nasıl yaşadığımız, onu hangi anlam ile taçlandırdığımız konusunda bizi bir iç sorgulamaya yönlendirmiyor; takvim zamanının hızı, iç zamanımızın ancak yavaşlıkla değer bulacak süreçlerini berhava ediyorsa, durup bir kez daha düşünmemiz gerek.

Bize düşen, hayatımızı, o uzun şimdiyi, Tanpınar’ın dizeleri eşliğinde bir kez daha düşünmek: “Ne içindeyim zamanın/ Ne de büsbütün dışında/ Yekpare, geniş bir ânın/ Parçalanmaz akışında”.

Ânı yaşamayı bilmek büyük meziyet. Bugünün hakkını verebilmek. Kierkegaard’ın ‘göz kırpması’ veya ‘doğurgan an’ dediği, kişinin geçmiş veya gelecekte önemli bir olayın anlamını birden kavradığı anları yakalayabilmek. Kişinin farkındalığının yükseldiği, ‘ebediyetin zamana dokunduğu’ anlar.

Saatlerini doğanın ve iç dünyalarının çevrimine ayarlayanlar, güneşi ve gökyüzünü görebilenler, hayatı uzun bir şimdi veya yekpare, geniş bir an olarak yaşayabilenler, ‘içime çektiğim hava değil gökyüzüdür’ diyebilenler, eve mutlu dönüyor.❖

Anne Olunca Anla...

GAMZE KOÇ

Giderek daha çok benziyorum sana anne. Sesim, sözlerim, tekrarlarım isteklerim bile nerdeyse aynı. Yaşım ilerledikçe sana daha çok yaklaştığımı hissediyorum. Uzağımda mıydın ki? Yok. Sanki önceden sen çok uzaklardan sesleniyordun da sesin hep bir yerlere çarpa çarpa ulaşıyordu yanıma. Harfler, kelimeler, kimi zaman da cümleler yerlere düşüyordu ya da yorulup yarı yolda kalıyordu da bana gelene kadar anlamsız şeylere dönüşüyordu dediklerin. Ah çocukluk, sen ne gaddar şeysin diyesi geliyor insanın. İnsan kendi çocukluğu için bunu der mi? Dermiş. Hem de ardımdan “sen hep çok sakın bir çocukluk geçirdin” diyenlerin sayısının az buz olmamasına rağmen. Anne olunca anlarsınlar içinde meğer ne çok bilgelik varmış.

Çok eskiden, düşünce dizimde yaranın izi kalmasına rağmen oyunu bırakıp eve gelmek istemeyecek kadar oyuncakların tatlı geldiği zamanlar kadar eskiden, mesela sokakta oynarken, arabaların sesleri, kuşların cıvıltıları arkadaşlarımların mızıkçılıkları bastırıyordu

senin sesini. Seni duymam ne kadar da zordu. Sıraya almıştım sesin sesini. Birinci değildi sesin. Müsait olunca cevap vereceğim bir ses gibi geliyordun o zamanlar. Senin sesinin nasıl olsa gönlü alınabilecek bir makamdan geldiğine dair bir emin oluş vardı içimde. Şimdi, değil sabaha, bir dakika sonranın nasıl olacağına dair garantimin olmadığını bilerek attığım adımlarla kıyaslanmayacak o düşüncelerim hep çocukluktan.

Anne sesi bir çocuğa ne kadar yabancı olabilirdi ki? Bir çocuğun annesinin onu çağırma sesi ne kadar ötelere atılabilir ki? “Hadi kızım!”larını üst üste koysam buradan Fizan’a yol olur. Yeni yeni aklım başıma geldi, anca aydım kusuruma bakma sen emi. Bak herkesin huzurunda söylüyorum çok mahcubum. Hiç değilse vakit varken diyeyim istedim. Gecikip oyunu ve oyuncaklarımı bir türlü bırakıp vakitlice sözünü dinleyemediğim, içinde çağırma seslerinin, ikazlarının olduğu seslerini duymadığım ya da ikiletmiş tüm zamanlarım için üzgünüm.

Biraz daha büyüdüm ne oyun kaldı ortada ne de oyuncaklarım. Bu kez de oyalandığım yerler oldu. Şimdi geriye bakıp gülmek için kendimi zor tuttuğum saçmasapan tutturmalarım için de çok uğraştırmışım seni. O zaman da boğuk boğuk geliyordu sesin biliyor musun? Seni duymak mı? Ne mümkün! İçimde davullar hatta ne davulu bandolar, şefsiz orkestralar çalıyordu son ses. Ben de hepsine aynı anda eşlik ederken senin sesini duymamın imkanı yoktu. Sesini ve söylediklerini sanki duvarlar emiyordu ve bana ulaşana kadar senden geriye cılız bir ses kalıyordu.

Benim yaşımın ilerlerken senin de olduğun yerde durmayacağını bilmeme rağmen, çocukça biliyorum ama nedense bilmediğim bir yaşımda seninle bir yerde buluşacağımıza inanıyorum. Belki sen yetmiş beşinin başında ben ellilerin ortalarındaymışsın sınıksız sarılırdım dediklerine. Artık bir yerlerde eğleşmeden direk adresimi buluyor sesin. Yakınımda olmasan bile kulağımda çınlıyor bütün repliklerin. Bugün güldüm ve kızıma gülüşümle yakalandım. Benden daha erken anne sözüne gelen, anne sesini duyan bir kız çocuğu büyütüyorum. O da ara ara düşünüyor söylediklerimi, yerlerde buluyorum bazen sesimi. Besbelli benim sesim de bazen ona ulaşmadan çarpmış bir yerlere diyorum. Bu yolun kuralı bu herhalde anne. Ne kadar az hasar var oluyor, ne kadar el üstünde tutulan sözler kalıyor ve ne kadar erken yaşta buluşuyorsa bir anne evladiyla, o kadar kârdır demek lazım belki de.

Oğlanı hiç saymıyorum. Çünkü onunla olan anneliğim benden azade bambaşka bir düzlemde ilerliyor. Sırf bu yüzden iki çocuğum da olsa ben bir anne sayılmayı kabul etmiyorum. Bir kadının kaç çocuğu olursa olsun anne hep birdir sadece çocukların sayıları çoğalır mantığını reddediyorum. Mümkün olsa beş, yedi, hatta on anne olarak kayıtlara geçmek istiyorum. Evet evet on annelik uyku, on anne sabrı, on anne kararı, on anne kolu, bacağı, dili, dudağı...

Şaka bir yana hani anne olunca anlayacağımı söylediğin şeyler vardı ya. Ben diyorum ki, dizinin dibine otursam, bana onları tekrar anlatsan, ben bazılarını kaçırmışım ya da duymamışım ne yaptırıyorsa hatırlayamıyorum.❖

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

HANIM TEYZE NEREYE?

Bir köy ilçe olduktan sonra, merkezdeki yola trafik ışıkları konulmuş. Başına da halkın ışıklara uymasını sağlamak için bir polis dikmişler.

Polis bakmış ki; bir kadın, elinden tuttuğu çocuğuyla, kırmızı ışıkta karşıya geçiyor. Hemen düdükle çalıyor seslenmiş:

“Hanım teyze nereye böyle?..”

Kadın dönüp polise bakmış ve, “Vıy!” demiş. “Sana ne? Eltimgile gidiyom.”

● ● ●

NE DEMEK?

İmam Gazalî’ye “Sorgu münafığı olmayın demişsiniz bu ne demek?” diye sorduklarında şu cevabı vermiş:

“Dert etmeyeceği halde birisine ‘nasılsın?’ diye sormaktır.”

● ● ●

HANGİSİNİ İSTERSİN?

Bir gün Bismark, harpte yararlılık gösteren bir askere madalya takarken: “Asker,” dedi “yüz altın mı istersin, yoksa bu madalyayı mı?”

Asker:

“Madalyanın kıymeti nedir?” diye sorunca Bismark:

“Maddi kıymeti aşağı yukarı üç altın,” dedi.

Asker cevap verdi:

“Öyleyse 97 altınla birlikte bu madalyayı isterim!”❖

Modern Çağın Getirisi

Sinsi Bir Hastalık Gibi İlerliyor... Yalnızlık!

PROF. DR. NEVZAT TARHAN

Araştırmalar insanların giderek daha yalnızlaştığını ortaya koyuyor... Kişiden kişiye değişkenlik gösterse de her yaşta karşımıza çıkabilen bir durum yalnızlık. Kimi zaman bir tercih, kimi zaman da istenmeyen bir durum olarak ortaya çıkabiliyor. Yalnızlıkla ilgili küresel ölçekte geldiğimiz nokta alarm seviyesinde diyebiliriz. Öyle ki İngiltere’de yalnızlıkla mücadele amacıyla bir “Yalnızlık Bakanlığı”nın kurulması, yalnızlığın geldiği boyutu gözler önüne koyuyor.

PEKİ YALNIZLIK NEDEN ARTIYOR?

Yalnızlığa yol açan bazı faktörler arasında nüfus artışı, kentleşme, teknolojik gelişmeler ve sosyal medyanın yükselişi gibi sebepleri sıralayabiliriz. Dünya nüfusunun artmasına rağmen, insanlar kendilerini daha yalnız ve izole hissettiklerini ifade ediyor. İronik bir şekilde, dünya kalabalıklaşırken, insanlar yalnız yaşam sürdürme eğilimi gösteriyor. Elbette yalnızlık ve izolasyon farklı kavramlar ancak bazı durumlarda insanlar bilinçli olarak yalnız kalmayı tercih edebiliyor. Konsant-

rasyon ve üretkenlik için bu yönde bir tercihte bulunabiliyor. Ancak zorunlu ve kronik yalnızlık, pek çok olumsuz sonuçları da beraberinde getiriyor.

DÜNYAYI BEKLEYEN 3 TEHLİKEDEN BİRİ YALNIZLIK!

Dünya Sağlık Örgütü dünyayı bekleyen 3 büyük tehlikeye işaret ediyor. Bu üç tehlikeyi de gelir eşitsizliği, iklim değişikliği ve yalnızlık olarak belirtiyor. Yalnızlık sessiz gelen bir tehlike. Öyle ki yalnızlığın kişilerdeki tahribatı son yıllarda daha anlaşılır oldu.

YALNIZLIK PSİKOSOMATİK RAHATSIZLIKLARI DA BERABERİNDE GETİRİYOR...

Yalnızlık, sadece kişisel bir hissetme durumu değil, aynı zamanda ciddi sağlık sorunlarını da beraberinde getiriyor. Depresyon, karamsarlık, uyku düzeninde bozukluklar, kalp hastalıkları ve yüksek tansiyon... vs. bu sorunlardan bazıları... İngiltere’de yapılan bir araştırma ise yalnızlığın erken ölüm riskini artırdığını, hatta bu riskin diyabet kaynaklı

ölümlerle eşdeğer olduğunu da gösteriyor.

SİNSİ BİR HASTALIK GİBİ İLERLİYOR...

Yalnızlık bağışıklık sistemi üzerinde de etkili. Yalnız hisseden kişilerde Herpes (uçuk) ve zona hastalığı daha çok çıkıyor, yalnız hissetmenin kişiye verdiği zarar açısından günde 1 paket sigara içme etkisi yaptığı görülüyor. Herpes virüsü enfeksiyonu bağışıklık sisteminin düşük olduğunu gösterirken, vücutta ağrı, yorgunluk ve depresif belirtilerin de yalnızlık hisseden kişilerde %50 daha fazla olduğu görülüyor. Bu kişilerde kaygı yüksek olduğu için de beyin stres hormonunu daha çok salgılıyor. Bağışıklık sistemi baskılandığı için, stres bağışıklık sistemini baskılıyor, böylece bu kişilerde uyuyan virüsler, uçuk gibi virüsler harekete geçiyor, aktif hale geçiyor. Sık sık çeşitli aft, zona, uçuk gibi, Behçet Hastalığı gibi hastalıklar ortaya çıkmaya başlıyor. O nedenle yalnızlık sinsi bir hastalık gibi bireyi etkiliyor.

Şunu da belirtmek gerekiyor, yalnızlığı artıran en önemli sebeplerden biri de Covid-19 pandemisi oldu. Bu dönemde güçlü sosyal ilişkiler zayıfladı... Güçlü sosyal ilişkileri olan bireyler, olmayanlara göre %50 daha sağlıklı olurken, sosyal ilişkisi zayıf bireyler %50 daha çok sağlık sorunları yaşıyor.

AKADEMİ DE YALNIZLIĞI TARTIŞIYOR...

Bu bağlamda yalnızlık akademinin de gündeminde. Üsküdar Üniversitesi olarak akademik platformda yalnızlığı etraflıca ele aldığımız çokça bilimsel programlar düzenledik ve düzenliyoruz da. 5 yıldır düzenli olarak ‘Yalnızlık Sempozyumu’ gerçekleştiriyoruz ve bu kapsamda yalnızlıkla ilgili birtakım araştırmalar yürütüyoruz. Sonuçlarına dikkat çekmek isterim.

KADINLARDA YALNIZLIK DUYGUSU 2 KAT ARTTI!

4. Uluslararası Yalnızlık Sempozyumu kapsamında gerçekleştirdiğimiz Türkiye’de Aile ve Yalnızlık Araştırması sonuçlarına göre hem erkeklerde hem de kadınlarda yalnızlık duygusunda artış görüldü. Kadınların %40’ı,

erkeklerin ise %26’sı kendini sıkça yalnız hissettiğini belirtti. Bu noktada kadınların 2019’a göre iki kat daha fazla yalnız hissetmesi dikkat çekti. Kadınlarda 2019’da %20 olan yalnızlık duygusu, 2022’de %40’a kadar ulaştı. Araştırmada yaş arttıkça yalnızlık hissiyatının düştüğü görüldü. 18-24 yaş arasındaki gençlerin %40’ı, 55 yaş üstündeki kişilerin ise %26’sı kendini sıkça yalnız hissettiğini belirtti.

Coğrafi bölgeler bazında yalnızlık hissi incelediğinde, Güneydoğu Anadolu’da ikamet edenlerin %40’ının kendini sık sık yalnız hissettiği görüldü. Sonuç; aile içi güvenli sosyal bağların zayıflamasının yalnızlık yaşantılarının oluşmasına neden olduğunu gösterdi.

Yine Üsküdar Üniversitesi olarak Met-hod Research Company ile yürüttüğümüz ‘İşyerinde Yalnızlık Araştırması’ ile Türkiye genelinde 65 ilde bin çalışana ulaştık. Özel hayatında bu kişilerin %19’u sık sık veya her zaman, %32’si de ara sıra yalnız hissettiğini, %59’u da yalnızlık hissetmediğini söylüyor. Yalnızlığı negatif algılayanların ise daha çok ‘plaza çalışanları’ olarak da tanımlanabilecek, 50’den fazla çalışanı olan kurumlarda yer alan, yüksek eğitilmiş, 18-24 yaş arasındaki ve kapalı ofiste çalışan bir kitle oluşturuyor.

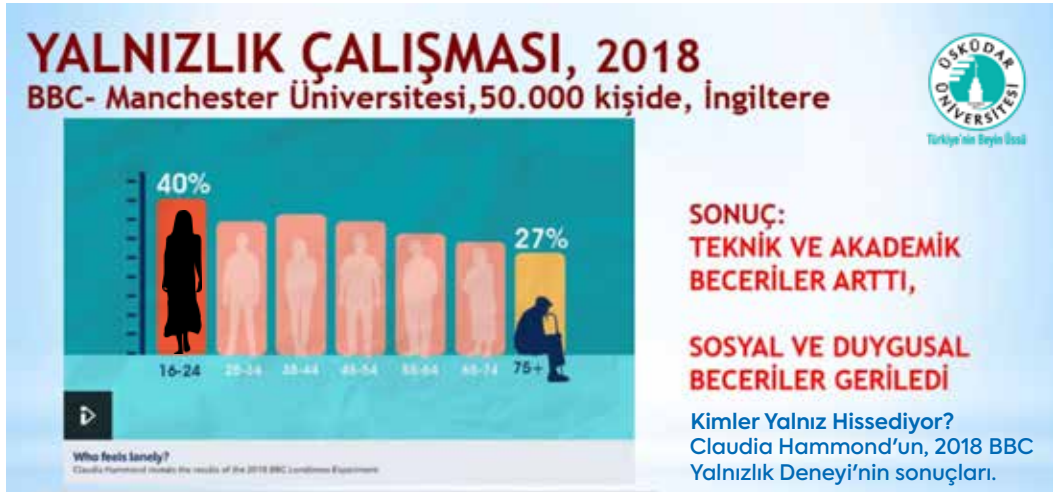
Öte yandan küresel düzeyde BBC-Manchester Üniversitesi’nin İngiltere’de 50 bin kişi üzerinde gerçekleştirdiği ortak yalnızlık çalışmasının sonuçları da dikkat çekici.

‘Çok yalnızım’ diyenlerin oranı 16-24 yaş arası %40, 75 ve üzeri ise %27 çıktı. Yani gençlerde yalnızlık oranı çok daha fazla. 50 bin kişi ile yapılmış bir çalışma. 55 yaş ve üzerinin daha fazla yalnız hissetmesi gençlerin yaşlıları yalnız bırakmasıyla ilişkilidir. (Resim: Yalnızlık Çalışması, sonraki sayfada)

MODERN ÇAĞIN GETİRİSİ YALNIZLIK!

Evet, genel görüş insanların giderek daha yalnızlaştığı yönünde. Yalnızlık, modern çağın getirdiği bir sorun...

Yalnızlık ve mutsuzluğun artışında “Kaliforniya Sendromu” önemli bir faktördür diyebilirim. Bu sendrom; hedonizm (zevkaçilik), benmerkezcilik, yalnızlık ve mutsuzluk

gibi dört ana belirtiyeye sahip olmakla birlikte, zevk peşinde koşan ve sadece kendi çıkarını düşünen bireylerin artmasına neden oluyor. Sosyal bağların zayıflaması ve sonucunda mutsuz insanların çoğalmasıyla sonuçlanan bir döngü içinde kaybolup gidiyor...

GELECEĞİN TEHLİKESİ 'KÜRESEL BENÇİLLİK'

Dünya Sağlık Örgütü'nün belirttiği, dünyayı bekleyen 3 büyük tehlikeye dikkat çekmiştim. Ben de geleceğin tehlikesi olarak "küresel bencillik"i görüyorum. Bu durum yalnızlığa yol açabileceği gibi, insanları sanal dünyalara daha fazla yöneltecektir.

YALNIZLIK ZIRHINA SİĞİNİYORLAR...

Mutsuz eden yalnızlıklar artıyor... Sanal bağların kurulmasıyla gerçek bağlar kuruyor insanlar. Sanal bağlar da gerçeğe göre daha zayıf bağlardır. Sanal ilişkiler de zayıf olduğu için sağlıklı ilişkiler değil. İnsanı bir nevi, bir bağımlı haline getiriyor. Duygusal destek almak, bazı gerçeklerle yüzleşmemek için ya da stres azaltma tekniği olarak sanal ilişki kurulabiliyor çoğu zaman...

YALNIZLIK, BENÇİLLİĞİ BESLİYOR...

Yalnızlığın bencilliği beslediğini söyleyebilirim. Kimseye hesap vermek zorunda kalmıyorsun, kendi kararlarını kendi başına alabiliyorsun. Kimseye danışmaya ihtiyacın

yok. "İlişkiye ayıracak vaktim yok. Başkasının sorumluluğu taşımak istemiyorum" diyorsun. Özgüven adı altında öz beğeni büyütüyorsun. Narsisizm yani benmerkezcilik (kendi egosunu tatmin etme, ön plana çıkarma) büyütüyorsun. Bu tarz kişiler de istemedikleri halde yalnız kalıyor. Çünkü bir kaçınan kişiliğin yalnızlığı var. İstemediği halde yalnız kalıyor. Bunlar egosu yüksek kişiler oluyor. Genellikle bir iletişim, sohbet başlatamıyorlar. İnsan ilişkilerinde 'benim fikrim budur' diyemiyorlar. Yalnızlık zırhına sığınıyorlar...

YALNIZLIK HEP KÖTÜ MÜ?

Yalnızlık konusunda yeni çalışmalar var. Yalnızlık hissi ile yalnız kalmak başka şeyler. İnsanlar kalabalığın içinde bile kendini yalnız hissedebiliyor. Bir insan yalnız olduğu halde yalnız hissetmeyebilir kendisini. Esas zararlı olan kişinin kendisini yalnız hissetmesi. Kalabalığın içinde yalnız hissetmek işyerinde en çok rastladığımız yalnızlıklardan biri.

Yalnızlık hep kötü bir şey mi? Hayır değil! Yalnızlığın olumlu yanları da var. Yalnız kalmak, bazı insanlarda yeni fikirlerin ve projelerin üretilmesine yardımcı oluyor. Yalnızlık, yeni deneyimler yaşama, kişisel güvenin artırılması ve kişilik özelliklerinin geliştirilmesine katkı sağlayabiliyor.

Üretkenliği teşvik eden bu süreç, bazı kişiler için sosyal olmaktan daha tercih edilir bir hal alabiliyor.

SEÇİLMİŞ YALNIZLIK MI, İTİLMİŞ YALNIZLIK MI?

İnsan sosyal bir varlık ama seçilmiş yalnızlık ayrı bir şey. Yani itilmiş yalnızlık ya da seçilmiş yalnızlık ayrı kavramlar.

İnsanın üç tane becerisi var. Biri stresle baş etme yöntemi, ikincisi insanlarla iletişim kurması ve üçüncüsü düşünce alışkanlıkları. Kişi bu üç beceriyi öğrendiği zaman kendi kendine öğretebilir oluyor. Yani yalnızlıkla mutluluk ikisi bir arada olabiliyor ama bu seçilmiş olursa oluyor.

Bilgili kişiler yalnızlığı seçebiliyor. Onlar yalnızlıktan rahatsız olmazlar, yalnızlıkla aslında iç keşif yolculuğuna çıkarlar. Kendilerini, arzularını, dürtülerini eğitirler. Tolstoy'un bu konuda çok güzel bir hikâyesi var:

Münzevi bir adama soruyorlar, 'Sen yalnızlıktan sıkılmıyor musun? Niye yalnız kalıyorsun?' O da diyor ki, 'Hayır sıkılmıyorum. Ben yalnız değilim.' Örneklerle yalnız kalarak içindeki vahşi duyguları eğittiğini söylüyor. İnsan bilgeliği yolunda ilerlerken, kendisiyle yalnız kalarak içindeki vahşi ve ilkel duyguları eğitebilmesi çok önemlidir. Bu seçilmiş yalnızlıktır. Sürekli değil ama zaman zaman kişi hayatının belli bir döneminde kendisiyle ilişki kurmak için yalnız olacak. İlişki biçimimizde de zaten ailemizle, sosyal çevreyle, mesleki ilişkiler kuruyoruz. Bir de yaratıcı ile ilişki kuruyoruz.

İnsan; toplum içinde kendini yalnız hissetmeden yaşamayı başarabilen bir varlık. İnsanlar, sosyal ilişki kurmadığı zaman kendini yalnız hisseder. Sanal ilişkilerin kurulmasıyla mutsuz eden yalnızlıklar arttığı ortada. İnsanlar biyolojik doğası gereği ilişkisel doğan bir canlı, beyni sosyal temasla, ilişkilerle geliyor. Yalnız bırakılan insan ise gelişmiyor. Seçilmiş ve itilmiş yalnızlık ekseninde baktığımızda yalnızlığın kullanılan amaca göre bir yöntem olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç itibariyle, dünyada yalnızlık çığ gibi büyüyen bir sorun haline geldi, Türkiye'de karar vericilerin de bu konuyu gündeme alması yönünde biz bilim insanları çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Dijitalleşme yalnızlığa çözüm olabilecek mi? Otonom robotlar insanların yalnızlığını giderecek cevaplar veriyor belki ama bu sefer de sosyal izolasyon ortaya çıkıyor. Bu çerçevede, yalnızlık sadece bir demografik veya sosyal mesele değil, aynı zamanda önemli bir kamu sağlığı sorunu olarak da kabul edilmelidir.❖

Şiir

7 Kıta 7 Mana

NUREDDİN PALA

1 Baksana şu güneşe,
Her gün gibi pür neşeli
Selam ver dosta, eşe,
Selam ver her kardeşe.

2 Büyüklerin ikazı,
Bir kenara yazınız!
Elbet çok hızlı geçer,
Gençlik denen yazınız!

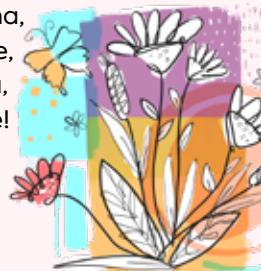
3 Her gün güneş batıyor,
Lâ uhıbbül afillin.
Gaflet perdesi kalın,
Anlamaz ki gafilin!

4 Dünyaya sarılıyor,
Her gün siyah bir kefen!
Ders almalı her insan,
Bu da ilim, bu da fen!

5 İnsanlar türlü türlü,
Hepsi farklı kültürü.
Kimileri çok nankör!
Kimileri çok bonkör!

6 İman ahlak dersini,
Vermelidir okullar!
Güzel ahlak kuşansın,
Allah için o kullar!

7 Sen de dua et ana,
Acıyalım ümmete,
Sarılalım Kur'an'a,
Sarılalım sünnete!

Hayalin İçinden Öyküler

Kimsenin Hatırlamadığı Adam

HÜSEYİN BURAK UÇAR

Güneşin doğum sancıları çektiği o zaman zarfında uyanık olmanın, bu doğuşa doğal güzelliği olan bir ortamda yürüyüş yaparken tanıklık etmenin ve bol oksijenin açtığı bir zihinle tefekkür etmenin tadına doyum olmuyor.

Bir süredir bunu alışkanlık haline getirmiştim. Henüz 18 yaşında olmama rağmen bunu fark etmiş olmamın huzurunu yaşıyordum. Yaşlıtlarım arasında böyle bir aktiviteye rastlamak çok zordu. Arkadaşlarımdan da davetime icabet eden olmadı. Bırakın gençleri, bu erken saatte vakti müsait olan diğer yaş gruplarından da pek rağbet olmuyordu güneşin bu muhteşem gösterisine. Bu alışkanlık benim, üniversite okumaya

geldiğim bu şehirde, bu gösteriyi en güzel bir şekilde seyretmeme imkan verecek park ve bahçeleri de keşfetmeme neden oldu.

Bunlardan birine o hafta ilk defa gitmiştim. Ortamı o kadar beğenmiştim ki bir haftadır sadece bu parka geliyordum. Şehre tepeden bakan bir parktı burası ve sadece güneşin doğuşunu değil neredeyse şehrin tamamını seyredebileceğiniz bir kuleye de sahipti. Üstelik izbe bir yerde değil, nüfusu epeyce kalabalık bir mahallenin sınırları içerisindeydi. Buna rağmen henüz o saatte yürüyüşe gelen kimseye rastlamamıştım.

Fakat o sabah, yürüyüş halinde olmasa da, bankların birinde oturmuş, gözlerini ufka dikmiş ve pür dikkat güneşin doğuşu-

nu seyretmekte olan bir adama rastladım. Otuz-otuz beş yaşlarında, sportif bir fiziğe ve dikkat çekici bir yakışıklılığa sahip karizmatik bir adamdı bu. Fakat yüzündeki o hüzünlü ifade bunların hepsini bastırıyordu. Aklımdan türlü ihtimaller geçti. Çok ilginç bir hikayesi olmalı diye düşündüm. Birkaç saniye içinde, kafamdaki onlarca farklı senaryonun başrolünü ona vermiştim bile. Elbette ki bu senaryoların çoğunda kahramanımız başka bir dünyadan geliyordu.

Selam vererek, oturduğu bankın diğer ucuna oturdum. Yüzünü bana dönmeden ve aynı noktaya bakmaya devam ederek selamımı aldıktan sonra, vücudumdaki bütün tüyleri harekete geçiren o cümleyi söyledi:

- Çok ilginç bir hayal gücün var. Tam olarak senin düşündüğün gibi olmasa da başka bir dünyadan geldiğim doğru.

Benim o an yaşadığım korku ile karışık tedirginliğin ve şaşkınlığın farkındaydı ve bunu hafifletmek için hızlı bir şekilde durumu açıklamaya çalıştı:

- Dün benim ölüm yıldönümümdü. Tam yirmi bir yıldır ölüyüm. Benim bulunduğum yerde talep edenlere her yıl bir kez verilen—bir günlüğüne dünyaya gelme izni—kapsamında bu yılki iznimi de ailemin yanında geçirdim. Elbette ki onlar bunu bilmiyorlar ve hiçbir şeyin farkında değiller. Ben de zaten bu bir günü bilinen manada yaşıyorum. Görünmeden, konuşmadan, dokunmadan, yiyip içmeden, hatta nefes almaktan yaşamak da diyebiliriz buna. Aslında beni senin de görememen gerekiyordu. Nedenini bilmiyorum fakat anlaşılın o ki, kısa süreliğine de olsa seninle konuşmama izin verildi. Güneşin doğuşu tamamlanınca benim de izin sürem dolmuş olacak.

“Yok artık” dediğinizi, benim rüya ya da hayal gördüğümü, öbür dünyaya gittikten sonra geri dönmek diye bir şeyin asla olmadığını ve olamayacağını söylediğinizi duyar gibiyim. Haklısınız. Bu öyle kolay bir hikaye değil. Bir de beni düşünün. Ben de önce duyduklarıma inanmadım. Kim olsa, hiç tanımadığı birinden böyle şeyler duy-

duğunda onun aklından zoru olduğunu ya da bir şarlatan olduğunu düşünür. Fakat bir yargıda bulunmak için acele etmeyin. Bu hikayenin gerçek olduğunu onun şu sözlerini okuyunca eminim siz de anlayacaksınız:

- Senin muhtemel bütün sorularını cevaplamak isterdim. Fakat ölümün nasıl bir şey olduğu, sonrasında neler yaşandığı ve öbür dünyanın nasıl bir yer olduğuna dair sorularına cevap veremeyecek olmamı anlayışla karşılamamı umuyorum. Fakat öldüğüm o ana kadar olan bütün sorularını seve seve cevaplayabilirim. Nasıl bir hayat yaşadığıma, kaç yaşında ve nasıl öldüğüm ve o an neler hissettiğime dair sorular sorabilirsin. Fakat görüyorum ki şaşkınlığın devam ediyor. Güneşin doğuşu birazdan tamamlanacak. Süremiz kısıtlı olduğu için ben en iyisi sana biraz kendimden bahsedeyim.

Öncelikle genç görüntüm seni yanıltmasın. Yaşasaydım şu an 79 yaşında olacaktım. Benim geldiğim yerde herkes genç ve sağlıklı bir görüntüye sahip. Henüz elli yedi yaşında akciğer kanserine yakalanarak güçten kuvvetten düşüp bakıma muhtaç hale gelene kadar, gayet başarılı ve mutlu bir hayatım ve geniş bir ailem vardı. İyi bir eş ve iyi bir baba olmaya her zaman çok özen gösterdim. Kızlarımı evlendirmiştim ve hepsinden de torunlarım olmuştu. İşlerimi biraz daha büyütmeyi, bir dükkan daha açmayı ve hak etmediği kadar değer verip yere göğe sığdıramadığım tek oğlumun da mürüvvetini görmeyi planlarken, kul kurar kader bozar hesabı bu amansız hastalığa yakalandım. Yaklaşık bir yıl çok sancılı bir süreç yaşadktan sonra da vefat ettim. O süreçte gösterdiğim sabır ve tevekkül bana çok şey kazandırdı.

Bu ziyaretimin nasıl geçtiğini ve fark ettiğin bu hüzünlü halimin sebebinin merak ediyorsun biliyorum. Aslına bakarsan çocuklarım ve eşim benden sonra bir çok üzücü olay yaşadılar. Fakat bu ziyaretimde gördüm ki son bir yılda her şey daha kötü bir hal almış. Çocuklarım birbirlerinden

kopmuşlar, oğlum inkar ve günah bataklığına biraz daha batmış. Nerede ise bütün yakınlarım—sadece bu dünya için yaşamak gibi—karanlık ve dipsiz bir kuyuda boşu boşuna debeleniyorlar ve bunun farkında değil. Oysa dünya hayatı o kadar kısa ve aldatıcı ki... İnsan ölünce bunu tam manası ile anlıyor. Benim gibi çok acı çektiren amansız bir hastalığı, isyana düşmeden yaşayanların, bunu ölmeye önce az da olsa anlayabildiğini söyleyebilirim. Bu ziyaretimde beni üzen başka bir şey de, dün ölüm yıl dönümüm olmasına rağmen bunu kimsenin hatırlamaması oldu. Herkes dünya derterleri ile o kadar meşguldü ki beni unutmalarına çok şaşırıldığımı söyleyemem. İnsanın asıl ölümü dünyadaki yakınlarının onu unutmaması ile gerçekleşir diye bir söz okumuştum. O sözü bu gün daha iyi...

Güneşin doğuşu tamamlanmıştı. Ve ben o bankta artık tek başıyım. Nerede ise hiç hareket etmeden uzun bir süre kaldım orada. Ve o gün bu gündür bu dünyaya tek başıma geldiğim ve giderken de tek başıma gideceğim hiç aklımdan çıkmıyor.

Asıl sürprizi hikayenin sonuna sakladım: O gün kafam çok karışmıştı. Parktaki adamın söyledikleri zihnimde dönüp duruyordu. Yanlış hatırlamıyorsam annemin babası da akciğer kanserinden vefat etmişti. Bunu teyit etmek için annemi telefonla aradığımda öğrendim ki onun babası yani dedem de yaşasaymış 79 yaşında olacakmış. Ve üstelik o da 21 yıl önce 58 yaşında akciğer kanserinden vefat etmiş. Kardeşleri ile dargın olan ve yıllardır görüşmeyen annemin, “dün dedenin ölüm yıl dönümüydü ben nasıl unuttum” diye hayıflanması da cabasıydı.❖

Çarpılmak

MUAMMER ERKUL

Damarları titreyen bir ihtiyar teyzeciğin, yorgun ve hassas kalbinin ritmini ölçen cihazlar elektrikle çalışır...

Doğum yorgunu minicik bebeklerin konduğu kuvözlerin ısısı da elektrikle ayarlanır...

Mayına basmış askerin saatler süren ameliyatı bol ışık altında yapılır, her sinir doğru yerine dikilebilsin diye...

Ve yavukludan gelen mektup, yirmibeşinci defa okunur: Küçük bir odada... Gecenin en geç saatinde... Her okuyuştan önce öpülerek, koklanarak... Ama parmaklar da lambanın düğmesinde, ve kulaklar bir tavşan gibi dikilmiş olarak; ...duyulacak ilk kırıltıda elektriği kapatmak için!..

♥

Bazı kaideler değişmez:

Elektriğin suçu değildir, priz deliğine sokulan parmağı çarpılmak!

Çarpılacağını bilen de çarpılır, bilmeyen de... Fakat bunu bilen/düşünen/anlayan, enerjiyi/voltu/akımı indirecek/azaltacak/süzecek yalıtkanlar/aracılar/vasıtalar kul-

lanır...

Bilmeyen/umursamayan/hafife alan?
Kömüre döner!..

♥

Değişmez bazı kaideler...

Eğer verdiği rahatsızlık dayanılamayacak kadar çok değilse, değişmemesi de lazımdır!..

...

Bir antrenörün en fazla bağırdığı; en çok gol/sonuç beklediği oyuncusu/elemanıdır...

En tecrübeli/usta boksör; en fazla yumruk yiyen boksördür...

Kaç kere düştüğünün artık hatırlanmadığı gündür; bir bebeğin yürümeye başladığı gün!..

Kurmalı arabaların gideceği mesafenin uzunluğu; içlerindeki zembereğin sıklığı kadardır...

♥

Ne yapmak istiyorsun?..

Bu arzuya ne kadar kuvvetle bağlısın?..

Biliyor musun ki, aşkın büyüklüğü; ...seni yaktığı kadardır!..

♥

Hekimin başarısı, ne kadar çok ilaç yazdığıyla değil; verdiği ilacın, derde ne kadar çare olacağı ile ölçülür!..

...

Frenleri, bir arabayı; “durması gerektiği zaman” durduruyorsa fren dir!

Hatta, vasıta; ...durması gerektiği an durabiliyor; yürümesi lazım olunca yürüebiliyor; hızlanması gerektiğinde hızlanabiliyorsa vasıta dir!..

♥

Kaidelerin değişmediğini öğrenmek; onların değişip değişmemelerine tesir etmez... Bizim rahat etmemize yarar!

Elektriğin suçu değildir ki priz deliğine sokulan parmağı çarpılmak!

Çıplak tele dokununca çarpılacağını bilen de çarpılır, bilmeyen de...

Tedbir almak; ...çarpan için değil, çarpılabilecek olan için lüzumludur!❖

Var Ama Yok

EZGİ AKGÜL

koruyabilmiş bir erkek yoksa evin içinde, o da tüm eksik yanlarını dışarıda aramaya başlıyor.

Bazı evlerde kocalı dullar var artık.

Kendisi hep online olduğu için ve genellikle başka kadınlara alev gönderdiği ve 'slm nbr?' yazdığı için; iltifat etmediği, ilgilenmediği karısına başkası iltifat edince küplere biniyor da 'Ya ben bu işin neresindeyim?' diye sormuyor kendisine. 'Sen Pubg oynarken oldu n'olduysa abicim!' diyemiyorsun.

Çok alıngan ve çok öfkeli. Dünyanın kaymağını yemek için her şeyi manda yoğurdu kıvamına getiren insan samimiyetsizliğinde, 'karım bilmem kime kaçtı esraa-anım,' diye karılarını arıyorlar TV'de. Birinin hatası, bizim hatamızı asla meşru kılmaz ama hafifletici sebep diye de bir şey vardır,

o da inkar edilemez.

Bakılmayan her şey ya çürür, ya bozulur, ya paslanır.

Emek verdiğin kadar güzelleşir ilişkiler ve bu hiçbir zaman tek taraflı olmaz. Kadın erkek fark etmez, kimin emeği azsa ilişki içinde, bozulmadan o sorumludur.

Toplum, kadınların üstünde bu konuda çok gidiyor. 'Kadın olsaydın da, ana olsaydın da, azıcık namuslu olsaydın da...' diye başlayan cümleler, tüm sorumluluğu kadının üzerine atıyor.

Kendine bir şey kalmayan adamlar da 'Aman canım ya!' diye saliveriyorlar.

Bir evlilik varsa ortada, iki tarafın özverisi eşit ilerlemediğinde sorunlar çıkmaya başlıyor.

Gübresini doğru şekilde, ışığını olması gereken yerden alan, yabancı otları ayıklanmış her bitki çiçek verir.

Eğer evlilik çiçek vermemişse, bunun suçlusu sadece bir taraf değildir.

Masaya cüzdani koymak, tüm sorumluluklardan muaf olunacağı anlamına gelmiyor. Cüzdandaki para ile alınan çekirdeği çitleyemeyen ailenin temeli çitlamaya başlıyor.❖

Allah Resulü'nden Müjdeli Haberler

HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM

Hz. İbni Mesud'dan (ra):

Allah Resulü (sav) şöyle buyurdu:

"Kıyamet günü ümmetinden bir adam hesaba çekilmek üzere huzura getirilir. Ancak kendisinin Cenneti hak edecek kadar bir sevabı bulunmaz. Allah (cc) buyurur ki:

"Onu Cennete sokun. Çünkü bu insan, aile fertlerine karşı çok merhametli idi."

(Müslim, Zekat, 39)

Hz. Mikdam ibni Madikerib'den (ra):

Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"Ailene yedirdiğin senin için bir sadakadır.

Çocuklarına yedirdiğin senin için bir sadakadır.

İşçilerine, hizmetçine yedirdiğin senin için bir sadakadır.

Kendine yedirdiğin de senin için bir sadakadır."

(Buharî, Meğazi, 12)

Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"Büyüklerinizden akraba ziyaretini öğrenin! Çünkü akrabaları ziyaret, ailede (karşılıklı) muhabbeti, sevgiyi artırır, malı çoğaltır ve ömrü uzatır."

(Buharî, Edep, 12)

Gölgeler

AYTEN YADİGÂR

“Çocukluğumda evimizin büyük pencere odasındaki gölgeler dikkatimi çekerti hep. Farklı zamanlarda farklı uzunluklarda gölgeler. Okul yıllarında gölgelerin uzayıp kısalmasının nedeninin güneş ışınlarının yaz mevsiminde dik, kışın ise eğik açı ile gelmesi olduğunu öğrendim. Bu farklılık da dünyanın eksen eğikliği ile ilgiliydi. Ev içinde halı üstünde gözlemlediğim bir şeyin, çok ötelede uzak mesafelerde yer alan devasa gök cisimleri ve onların hassas dengeleri ile bağlantısı olduğunu öğrenmek şaşırtıcı ve heyecan verici bir deneyim olmuştu. Bağ kurmanın hem olan biteni anlamlandırmak hem de büyük varoluş içinde kendini konumlandırmak açısından ne kadar önemli olduğunu daha iyi anladım ilerleyen yaşlarımda.”

Gölgeler hayatın farklı alanlarında farklı izdüşümleri ile çıkıyor karşımıza. Sözlü halk edebiyatında bilmeceler var mesela çocukluk yıllarına götüren bizi. “Ben giderim o gider peşimde beni izler. Bazen yücelir bazen cücelir. Sudan geçer islanmaz”, gölge ile ilgili bilmecelerden birkaçı. Elektrik olmadığı yıllarda mumla aydınlatılan odalarda ailece oynanan duvarda gölge oyunları da geliyor hatıra. Hayal gücünün zenginliği nispetinde ellere farklı şekiller vererek ve duvara yansıyan figürleri konuşarak oynanan bu oyun, aile ile vakit geçirme ve bağları kuvvetlendirme vesilesiydi. Şimdi her daim aydınlık evlerde bilgisayar ve internet oyunları tercih edilmekte, duvarda gölge oyunu tarihe karışmış durumda. Geleneksel tiyatrodaki gölge oyunu deyince akla gelen Hacivat ve Karagöz de artık Ramazan eğlencesi olarak geliyor gündeme daha çok.

Gölgeler hayata farklı açılardan bakanların dilinde ve eserlerinde farklı yankılar bulmuş. Şairler, filozoflar, mutasavvıflar kendi dünyalarından yorumlamışlar gölgeyi. Mesela Platon “mağara alegorisi” ile gölgeyi “varlığın kanıtı” olarak anlamlandırmış. Benzer yaklaşımı Hz. Mevlana'nın “gölge avlayan avcı” hikâyesinde görüyoruz. Havada uçan kuşlara bakmayıp yerdeki kuş gölgelerini gerçek zannedip avlamaya çalışan avcı, hem yorgun düşer hem ok torbası boşaldığı halde gerçek

anlamda tek bir kuş avlamamış olur. Her iki yaklaşımda da göklerde ve yerdeki gelip geçici olan şeylere fazla kapılmayıp asıl kaynağa yönelmek gerektiği ders verilmekte. Necip Fazıl Kısakürek de “Gönlüm uçmak dilerken semâvî ülkelere. Ayağım takılıyor yerdeki gölgelere.” dizeleriyle aşkın olana iştiahtan duyan insanoğlunun bir yandan da dünyevi çeldiricilerle imtihanına dikkat çekmekte.

...

İnsanoğlu bilimsel çalışmalar neticesinde

ulaştığı formül ve kanunlarla kâinatın işleyişini anlamaya çalışmakta ve varoluşa dair mekânik bir izah geliştirmekte. Anlam ve hikmet arayışında olanlar için ise bunun bir adım ötesine geçilmesi gerekiyor. Onun için maddeden manaya, görünenden görünmeyene, fani olandan baki olana bir yol arayışına vahiy/din imdat ediyor. Kur'an ayetlerinin yanı sıra bütün bir âlem, tüm yaratılmışlar Allah'ın varlığına, birliğine, güç ve kudretine, sonsuz rahmetine, ikram ve sanatına işaret eden ayetler olarak gözümüzün önüne serilmekte, akleden kalbimizin dikkatine sunulmakta. Arapça'da delil, açık alamet, veri veya işaret anlamlarına gelen ayet kelimesinin Kur'an'da tekil veya çoğul olarak 382 defa geçtiği ifade edilmekte. İşte “gölge” bu ayetlerden biri olarak çıkıyor karşımıza.

Kendilerine “kudret helvası ve bıldırcın eti indirilen” İsrailoğullarının üzerlerinin de “bulutlarla gölgelendirildiği”, ancak onların bu nimetleri hiçe saydıkları ve kendilerine zulmettikleri (Bakara, 57) ifade ediliyor. Gölge Allah'ın biz kullarına rahmetinin bir tecellisi, ikram buyurduğu şükredilesi nimetlerden biri demek ki. “Allah yarattığı şeylerden sizin için gölgeler yaptı. Allah size olan nimetini böylece tamamlıyor.” (Nahl, 81)

Yine yaratılan her şey gibi gölgenin de Allah'ın dilemesi ile olduğu, varlık içinde O'nun hükmüne tabi olduğu çeşitli ayetlerde dile getiriliyor. “Göklerde ve yerde, herkes ve her şey, isteyerek veya zorunlu olarak, kendileri de gölgeleri de, sabah akşam sadece Allah'a secde ederler.” (Ra'd, 15) “Yaratılan şeylerin gölgeleri Allah'ın iradesiyle boyun eğerek Allah'a saygı ve tazimle yerlere kapanmakta.” (Nahl, 48) “Rabbim gölgeyi nasıl uzatıyor? Dileseydi onu hareketsiz kılardı... Güneşi gölgenin bir delili yaptık.” (Furkan, 45) ayetleri buna örnek verilebilir.

Dünyada bunaltıcı sıcaklar bastığında gölgeler imdada yetişiyor. Serinliğe adım atar atmaz hissedilen ferahlık... Bunun ebediyet yurdunda bir karşılığı olduğu Kur'an ayetlerinde geçiyor. Nitekim Cennet tasviri yapılan ayetlerde “iman edip salih amel işleyenler

için serin ve hoş gölgeler” (Nisa, 57), “Cennet ağaçlarının huzur ve rahatlık veren gölgeleri” (İnsan, 14) ifadeleri geçmekte, “Allah'a karşı gelmekten sakınanlar serinletici gölgeler altında ve pınar başlıklarındadırlar” (Mürselat, 41) ve “eşleri ile gölgeler altında koltuklarına yaslanırlar” (Yasin, 56) müjdeleri verilmekte. Geçici konaklama yeri olan dünyada gölgelikler bir süreliğine ferahlık vesilesi iken Cennet tasvirlerinde “yiycekleri de gölgesi de devamlıdır” (Rad, 35) denilerek sonsuz nimetlerden bir nimet olarak zikrediliyor gölgeler.

...

Bugün insanlık dünyevileşmenin, hırs ve tamahın, aç gözlülüğün zirvelerinde dolaşiyor adeta. Menfaat kavgaları, güçlünün kendini hep haklı görmesi, gücü yettiğine zulüm etmekten çekinmemesi... Bencillik, şükürsüzlük, nankörlük... İnsani değerler hayattan çekiliyor bir bir... İnsanlığı mumla arar hale gelmişliğimizden dem vurmaktayız sık sık... Kaybımız büyük...

Aylardır devam eden Gazze'deki yıkım ve katliamlarla ilgili haber başlıkları veya satır aralarına baktığımızda da “gölge” çıkıyor karşımıza... “İsrail saldırılarının gölgesinde Ramazan'a buruk girildi... Gazze'de günlük yaşam işgalin gölgesinde devam ediyor... İnsani krizin gölgesinde 30 binden fazla yaralı, acil tedavi için Gazze dışına çıkarılmayı bekliyor... Temel insan hakları... Siyasi ve ekonomik çıkarların gölgesinde Gazze'de bu haklar unutuluyor... Dünya, Gazze'de ölen ve yaralanan çocukların bilançosunun gölgesinde Dünya Çocuk Gününü kutladı.”

Gerçekten zor zamanlardayız. Ekonomik boykot, dualar, dayanışma, elden gelen maddi manevi yardımlar... Yine de zulmün son bulması noktasında aciz kalışımız ortada. Bu yolda bir mesafe katedilemedi aylardır ne yazık ki. Hz. Musa gölgeye çekilip: “Rabbim! Şüphesiz bana lütfedeceğin her iyiliğe öylesine muhtacım ki!” (Kasas, 24) demişti. Ramazan Bayramının gölgesinde kaleme alınan bu yazı vesilesiyle biz de ikrar etmekteyiz kederimizi: “Rabbimiz! Şüphesiz bize, Gazzeli kardeşlerimize, tüm mazlumlara lütfedeceğin her iyiliğe öylesine muhtacız ki!” ❖

İmkânın Sınırlarını Görmek İçin İmkânsızı Denemek

İBRAHİM KÖROĞLU

Milattan Önce 3200 yılı, yazının icadı nedeniyle, “tarihin başlangıcı” olarak kabul edilir.

Bu başlangıcın öncesi; “Karanlık Çağ”, “Taş Çağı” ve “Maden Çağı” olarak, sonrası ise “İlkçağ”, “Orta Çağ”, “Yeni Çağ” ve “Yakın Çağ” olarak sınıflandırılmış.

İlk Çağ 5000 yıl sürüyor ve 476 yılında Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılışı ile sona eriyor. Böylece başlayan ve yaklaşık 1000 yıl süren Orta Çağ, İstanbul'un fethi ve Doğu Roma İmparatorluğu'nun yıkılışı ile sona eriyor.

1453'te başlayan Yeni Çağ ise 1789 Fransız İhtilali ile son bulunca şu an içinde bulunduğumuz Yakın Çağ başlamış oluyor.

Çağlarla ilgili bu kısa özetle, İstanbul'un fethindeki “Çağ kapama, çağ açma” konusunu detaylandırmak istedim.

1000 yıldır devam eden bir çağı ve 1100 yıllık bir imparatorluğu sona erdiren bu olaya “İnsanlığın Yıldızının Parladığı Anlar” isimli kitabında 28 sayfalık “Bizans'ın Fethi” bölümünde yer vermiş Avusturyalı ünlü yazar Stefan Zweig.

1942'de vefat eden Zweig daha çok ‘SAT-RANÇ’ isimli uzun hikayesi ile tanınmaktadır ve diğer kitapları ile birlikte tüm dünyada en çok okunan yazarlardan biridir.

1453 rakamını oluşturan sayıların toplamı olan 13 rakamı, bilindiği gibi Avrupalılarca uğursuz sayılıyor. İstanbul'un fethinin, onlar için halen devam eden bir travmaya neden olduğu hepimizin malumu. Stefan Zweig'in, fethi anlattığı bölümde bu travmanın çok bariz izleri var. Örneğin fethin gerçekleşmesine, surlarda tesadüfen açık bırakılan bir kapının (Kerkoporta Kapısı) sebep olduğunu söylüyor.

“Uğursuz Kerkoporta” diye bahsettiği o

kapı açık unutulmasaymış fetih gerçekleşmeyecekti. Fatih'in olağanüstü hazırlıklarından, o güne kadar görülmemiş boyutta dökülen toplardan ve koca bir donanmanın karadan yürütülmesinden daha çok bu kapı meselesine bağlıyor her şeyi.

Oysa Karada Yüzen Gemilere geniş yer vermekten ve “akıllara durgunluk verecek bir fikir”, “mucizelerin mucizesi bir olay” demekten de kendini alamıyor.

Fatih'den ise şöyle bahsediyor: “Genç, hırslı ve şöhrat düşkünü Mehmet, olağanüstü bir askeri ve diplomatik bilgi birikimine sahiptir. Hem dindar hem gaddardır, hırslı ve enterrikacıdır, bilgili ve sanata düşkün bir adamdır. Caesar'ı ve Romalıların biyografilerini Latince okuyabilmektedir, ama aynı zamanda da oluk oluk kan akıtan bir barbardır.”

Kenti üç katlı bir zirh gibi çevreleyen ve 1000 yıl boyunca çok iyi koruyan surları aşabilmek için Sultan Mehmet'in bir çözüm bulamadığı, imdadına Urban isimli Macar Top

döküm ustasının yetiştiği belirtilmiş.

Gerçekte ise Urban, Fatih'in çizmelerini gördüğünde şaşırır. Topu dökeneceğini ama güllmesini yapamayacağını söyler.

Sultan Fatih; “Sen topu dök gerisini biz yaparız” der.

Çünkü o dönemde Avrupa, tam bir “Ortaçağ karanlığı” yaşarken, Osmanlı Devleti sanat, bilim ve teknolojiye dünyanın en iyisi konumundadır.

Sultan Mehmet, aynı zamanda bir makine mühendisidir. Her biri alanında üstünlüğü tartışılmaz hocalardan dersler almıştır.

Prof. Dr. Ahmet Akgündüz, “Bilinmeyen Osmanlı” adlı kitabında, Fatih Sultan Mehmet için şunları yazıyor: “Balistikteki keşifleri, Matematik ilmindeki dehası, dini ilimlerde büyük bir alim olması, Arapça, Farsça, Yunanca, Sırpça, İtalyanca ve benzeri önemli dünya dillerinden dokuzuna vakıf olması, onun Osmanlı tarihinin en büyük askeri, devlet adamı ve alimi olduğunu dosta düşmana söylemiştir.”

Prof. Dr. İlber Ortaylı ise bir söyleşisinde şunlara değinmektedir: “Fatih, bugünkü Türk entelektüelinin sahip olmadığı vasıflara sahiptir. Bu vasıfların başında hem doğuya hem batıya vakıf olmak gelir. Fatih ise hem İtalyancayı hem Yunancayı hem Farsçayı hem Arapçayı bilen bir münevver, o devirde onun gibisi Batıda yok. Fatih Sultan Mehmet Han, şarkın ve garbın efendisidir, şarkı ve garbı bilir ve kompleksiz bir şark münevveridir, o bir dünya hükümdarındır.”

Stefan Zweig, yazısının sonunda Fatih'in İstanbul'u yakıp, yıkıp, talan ettiğini ve şehirde korkunç bir katliam yaptığını anlatmaktadır. Oysa Adaletli Yönetimi ile ünlü olan Osmanlı İmparatorluğu, sona erdikten sonra, eskiden onun maiyetinde olan coğrafyalarda akıtılan kan, gözyaşı ve zulüm halen devam etmektedir.

“Bilinmeyen Osmanlı” kitabında zulüm ve katliamın zaten İslam Hukukuna aykırı olduğuna ve Fatih'in de tüm fetihlerini bu hukuka uygun gerçekleştirdiğine dair ayrıntılı açıklamalar bulabilirsiniz. Fakat hiçbir açıklama “1453 Travması”nı halen atlatamamış içerideki ve dışarıdaki Bizanslılara tesir etmeyecektir.

İstanbul'un fethinde maddenin değil mananın daha büyük bir paya sahip olduğunu, Fatih'in Akşemseddin gibi manevi bir koçu olduğunu, aynı zamanda bir Peygamber aşığının olduğu için tek hayalinin Onun övgüsüne mazhar olabilmek olduğunu bir ‘Bizanslı'nın anlayamayacağı aşıkardır.

Üstelik o, yapılışında işçilere bizzat yardım ettiği Rumeli Hisarını bile, kuşbakışı ile bakıldığında “Muhammed” lafzını okutacak şekilde tasarlamış ve inşa ettirmiştir.

O, bir hayal kurmanın, bir hedef belirlemenin, yenilikçi düşünmenin, farklı bakmanın, farklı görmenin, yeni fikirler üretmenin, hedefe odaklanmanın ve başarmanın, tarihteki en güzel örneklerinden birini sergilemiştir.

Aynı şeyleri aynı şekilde yaparak farklı sonuçlar elde edilemeyeceğinin farkındadır. Çünkü kendisinden önce 28 kez kuşatılmıştır bu şehir ve sonuç alınamamıştır.

Bu yüzden karada yüzdürür gemileri, bu yüzden ağırlığını 600 kiloya çıkarır güllerin ve bu yüzden dener imkansızı. Çünkü der; ancak bu şekilde görülebilir imkanın sınırları. Ve O, İstanbul'u fethettiğinde henüz 21 yaşındadır.

Onun bu muhteşem hikayesi bize, Fatih'leri Fatih yapan özelliklerin neler olduğunu da göstermektedir:

- 1- Onların tutku derecesinde bağlandıkları bir hayalleri vardır.
 - 2- Başaracaklarına eksiksiz inanırlar.
 - 3- Bilge insanların bilgi ve deneyimleri ile kendilerini donatırlar.
 - 4- Rüyalarına girecek kadar, o hayalle yattığı o hayalle kalkarlar.
 - 5- Yaptıkları şeyleri o hayale katkısını hesap ederek yaparlar.
 - 6- Sadece amaca odaklanırlar ve başka konulara dalıp asıl konudan uzaklaşmazlar.
 - 7- Farklı bakarak, farklı görerek ve farklı yaparak sıra dışı olurlar.
 - 8- Ne yapıyorlarsa bir plan ve program dahilinde yaparlar.
- Tam da bu noktada Mark V. Hansen'in sözü geliyor akla ve kalan son cümlesiymiş gibi tamamlıyor yazımızı:
- “Sen neye hazırsan o da sana hazır.”❖

Mühendislik Harikaları Ayaklarımız

PROF. DR. SEFA SAYGILI

Ayaklarımız; bedenimizin ağırlığını taşıyan ve vücudumuzun öne doğru hareket edebilmesi için bir kaldıraç vazifesi gören mühendislik şaheserleridir. Hem vücudumuzu her bir adımda yeniden ittirebilecek kadar güçlü, hem adım atma sırasında aldığı darbeyi absorbe edebilecek kadar kıvrak, hem de bedenimizi engebeli yüzeylerde dengeleyebilecek kadar becerikli yaratılırlar.

Yaklaşık 12 ila 15 yaşlarında ayaklardaki iskeletimiz tamamen kemikleşir. 18 yaş ve sonrası ayak büyümesi genellikle durur. Ancak, bazı durumlarda ayaklar 20 yaşına kadar büyümeye devam edebilir. Ergenliğe doğru ayakların üzerinde düzgün bir şekilde durmaya alışırız. Çünkü ayakların ömür boyu dayanması ve bizi hep taşıması gerekir. Onlar bize hem denge hem de hareket kabiliyeti sağlayan temel ve sorumluluk taşıyan bir görevi yerine getirirler. Ayrıca çok dar bir alanda harika ve karmaşık, büyüleyici bir yapıda yaratılırlar.

Gözlerimizi tam aşağı, ayaklarımıza

çevirelim: Dışarıdan bakıldığında deri, ayak bileği ve taban sırtı (ve tabanı) ile ayak parmaklarından başka bir şey görmeyiz. Ayak bileği eklemi ile aşık kemiği çıkıntısı bir menteşe misali bacak kemiklerini (önde tibia, arkada fibula) dik açıda duran ayakla birbirine bağlar. Her ayak üç ana bölüme ayrılır: Tarsal kemikler (yürüyüş botları vurduğunda su toplamayı çok seven en arkadaki 'topuk çıkıntısı' olan topuk kemiği), metatarsal kemikler ve ayak parmakları. Ve iş daha karmaşık bir hâl alır, çünkü her ayak üç boyutlu hassas bir yapıdır: Her ayakta 26 kemik, ayrıca 1 sesamoid kemik (bir tendonun içindeki küçük bir kemik), 33 eklem, 20 kas ve 100'den fazla bağ vardır. Her iki ayak birlikte vücudumuzdaki toplam kemiğin dörtte birini oluşturur. El ve ayaklar beraberce vücuttaki kemiklerin yarısından fazlasına ederler.

Ayaklarımız; yürümemiz, koşmamız, zıplamamız, tırmanmamız, dengede durmamız ve kendi etrafımızda dönmemiz için yaratılmıştır. Yürürken topuğumuzla itip

hızlanırken durduğumuzda ayak tabanımız ve ayak parmaklarımızla yavaşlamamız için tasarlanmışlardır. Ayak parmağını burkan veya kıran herkes, sonraki birkaç gün boyunca her adımının ne kadar sıkıntılı ve acı verici olduğunu bilir.

Yürümenin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesi için Rabbimiz bize her ayakta bir tane olmak üzere bir köprü bile inşa etmiştir: Ayak kemeri. Bu köprü; sadece tüm kemikleri yerinde tutmakla kalmayan bağlardan, tendonlardan ve kaslardan oluşur. Gerilmiş bir yay gibi ağırlığımızı—ister oturuyor, yürüyor, ayakta duruyor veya ağır bir şey taşıyor olalım—öncelikle üç noktaya ve oradan da zemine aktarır. Bunun yüzde 33'ü sabit topukta ve oradaki topuk tümseğine gelir; yüzde 40'ı dalga gibi yayılarak öne doğru başparmak köküne ve böylece birinci metatarsal kemiğin sonuna (küçük ayak parmağının biraz öncesine) aktarılır. Geri kalanı ise ayak parmakları ve ayağın dış kenarları arasında taşınır.

Ayağın bu kavisli şekli, taş kemerler gibi, muazzam kuvvetlidir ama aynı zamanda bükülgen oluşu, her adıma yaylı bir sekiz kazandırır. Ayak kemerinin sağladığı güç ve

yaylanma etkisinin bir araya gelmesi; maymunların hantal hareketlerine kıyasla yürüyüşümüzü daha ritmik, daha yaylanmalı ve elbette daha verimli kılar.

Koşarken ayağımız üzerine vücut ağırlığının üç katı kadar yük biner. İşte ayaklar yaylanarak bu ağırlığı yumuşatacak şekilde yaratılırlar. Bu

yüzden uzun bir atlayıştan sonra yere inerken bile bir ton ağırlığın üstesinden gelebilirler. Bu görevi kusursuz bir şekilde yerine getirebilmesi için ayak tabanı iki farklı bölümden oluşur. Buradaki yapılar öylesine zekice inşa edilmiştir ki ayağa binen ağır yükü dağıtarak gerilim alınır.

Ayaklara harika bir zemini algılama yeteneği de verilir. Aslında sadece ayak tabanı yürümüşden daha fazla sinir hücrelerine ev sahipliği yapar. Bu sebeple ayakkabımızdaki en küçük taş bile hissedebiliriz.

Dik yürümek; düşünmek gibi hayvanlardan farkımızdır ve insan olmanın bir parçasıdır.

Ayak kemerine iyi bakan kişi daha rahat yaşar. Ortalama 72 yıllık bir ömür esnasında, 200 milyon civarında adım atarak, dünyanın çevresini ekvator hizasında yaklaşık dört defa turlayabiliriz. Elbette her şey yolunda giderse...❖

KISA BİLGİLER:

- Ayaklara her adımda vücut ağırlığının 10 katı kadar yük biner. Düz tabanlılık oluşursa gerekli yaylanma olmaz ve omurgada boyun kısmına kadar problemler yaşanmaya başlar. Bundan dolayı ayak tabanının kıvrımlı olması çok önemlidir.

- Bebekler ayağına batırılan iğneyi hissedilerken ayakkabının basınç uyguladığını hissedemezler. Çünkü yaklaşık 3 yaşına kadar ayak etlidir ve kemikler daha kırılgan halindedir. Bu nedenle acı noktasına ulaşamazlar, istinaî durumlarda 6 yaşa

kadar devam edebilir.

- Küçük ayaklar daha çok terler. Ayakta yaklaşık 1 milyon ter bezi yaratılır. Çocukta ve küçük ayaklarda alan küçüldüğü için ter alanı çoğalır. Bu sebeple ayak daha çok terler. Gün içerisinde ayakkabılar çıkartılıp havalandırılmalı, ayrıca sentetik çorap ve sentetik ayakkabılar giyilmemelidir.

- Bir insan ilk adımdan itibaren ölü boyu yaklaşık 165.876 km yürüyecek.

- Renk atan ayakkabılar sağlıklıdır, çünkü hiçbir kimyasal içermezler, gerçek deridir.

Kesrette Boğulmak

SELİM GÜNDÜZALP

Dedi ki, “Ben neden Allah’ı unutuyorum, kendi kendime söz veriyorum ama olmuyor, yine unutuyorum. Besmeleyi, hamd etmeyi unutuyorum da unutuyorum. Neden?..”

Kesrette boğuluyoruz, bunun sebebi bu. Ne demek o?

Şöyle: Güneşin milyonlarca aynayı aydınlattığı bir aynalar galerisinde yaşıyor gibiyiz. Baktığımız her yerde sayısız farklı aynalar ve ışıklarını görüyoruz. Her aynanın yansıttığı kendine özel bir ışığı var.

Aslında baktığımız her aynada güneşin aksini görüyoruz. Tek bir güneş ve güneşin ışığıyla aydınlanan ve karanlıktan kurtulan sayısız ayna...

Bu bir vahdet örneği, tüm ışıklar tek bir kaynağa, yani güneşe bakıyor, bağlanıyor ve onu gösteriyor; her ayna güneşi bildiriyor, yansıttığı ışık kendinden çok güneşe delil oluyor.

Bir de işin kesret yönü var. Gerçek kay-

nağın unutulup, milyonlarca aynanın her birinin kendi başına ışık kaynağı olduğu yanılışına düşmek. Güneş yok sayıldığında, her aynanın kendi başına küçük bir güneş olduğunu kabul etmeye mecbur kalıyoruz.

...

Kelime anlamıyla söylersek, vahdet, birlik; kesret, çokluk demek. Bunlar Allah’ın bilinmesinde, marifetullah konusunda bilinmesi gereken önemli kavramlar. Vahdet, vahidiyet, vahdaniyet kavramları Allah’ın yegâne yaratıcı olduğunu ve kainatın Allah’ın tek yaratıcı olduğunu göstermesini, yaratılmışların Allah’ın bir olduğuna şahit olmalarını ifade ediyor. Mevcudatın Allah’a bakan yönünü, yani “lâ ilahe illallah” kelimesini ifade ediyor.

Tek cümle ile ifade edersek; vahdet, yaratıcının, failin, ilahın bir olduğunu ifade ederken; kesret, failerin çok olduğunu, her şeyin kendi başına bir yaratıcı ve fail olduğunu ifade ediyor.

Risale-i Nur’da “kesrette boğulmak” ifadesi geçer.

Sebeplerle çevrili olarak yaşayan ve düşünen zihinlerimizin karşı karşıya olduğu bir tehlikedir bu.

Güneşin unutulması, ondan gelen her yansımanın küçük bir güneş olarak görülmesi yanılışına düşürdüğü gibi, Allah’ın unutulması da her şeyin kendi başına küçük bir yaratıcı ve fail olarak görülmesi hatasına düşürüyor. Böyle bir yanılışla bakan insanın nazarında her ayna küçük bir güneş olduğu gibi, her varlık da bir ilah ve yaratıcı oluyor. Çünkü güneşi görmüyor, Allah’ı hatırlamıyor; ve sonuçta her yaratılmışı yaratıcı sayıyor, ilahlaştırıyor, putlaştırıyor.

...

Neye baksak, neyi dinlesek, her şey sanki Allah yaratmış gibi anlatılıyor; her olan Allah ile ilgisi yokmuş gibi açıklanıyor; hayat Allah yokmuş gibi yaşanıyor. Sonuçta, zihinler kesrette boğuluyor.

Sadece varlıklar görülüyor Halık görülüyor; yalnızca nimetler sayılıyor Mün’im olan Allah hatırlanmıyor; sadece eserler biliniyor Müessir-i Hakiki olan Allah bilinmiyor.

Böyle kesrette boğulmuş bir bakış her şeyi başıboş görüyor, kendisini de başıboş zannediyor. Sonuçta ahireti, hesap vereceğini, sorumlu olduğunu, her yaptığının kaydedildiği, Allah’ın aynı zamanda hesap sorucu olduğunu da unutunca karşımıza haksızlıklarla dolu insan ve toplum ilişkileri çıkıyor.

Herkes kendisine değer verilmediği için yalnız; her insan hakkı yenildiği için moralsiz; herkes kimseye güvenmediği için tedirgin bir hayat yaşıyor... Allah’ı unutmak mutsuzluğa düşürüyor.

Oysa mesela, Allah’ın emirlerinden yalnızca kul hakkı kanunu bile toplum-

Güneşin unutulması, ondan gelen her yansımanın küçük bir güneş olarak görülmesi yanılışına düşürdüğü gibi, Allah’ın unutulması da her şeyin kendi başına küçük bir yaratıcı ve fail olarak görülmesi hatasına düşürüyor.

daki tüm problemleri bitirme potansiyeline sahip.

Kul hakkı bilinciyle yaşayan bir insan, kimsenin malına zarar vermeyeceği gibi onu giyabında bile incitecek bir şey yapamaz, hatta konuşamaz. Çünkü Allah, kulunun hakkını kimsede bırakmayacak, hatta onu üzen bir ifade bile olsa bunu yapandan kulunun hakkını alacaktır. Bu bilinçle yaşayan her insan ve toplum Allah’ın koruması altına girmiş olur.

Bu şekilde Allah’ın hesap sorucu olduğunu bilerek yaşayan insan kimseye zarar vermeyeceği gibi, kimseden zarar da görmez. Böyle insan da huzurludur, böyle insanlardan oluşan toplum da huzurludur.

Demek ki Allah’a iman her şeyin başıdır. Zihnimizi, bakışımızı “kesrette boğulmaktan” kurtaracak şey Allah Resulünün en önemli mesajı “lâ ilahe illallah”tır, tevhidi bulmaktır, Allah’a imanımıza şirik bulaştırmamaktır. Aynalarda gerçek güneşi bulabilmektir. *“Evet, kâinat o Hâlık’ın nurunun gölgesi, esmasının tecelliyatı, ef’alinin âsâdır (fillerinin eserleridir).”* (Mesnevî-i Nuriye, Katre)

Dünya ve ahiret mutluluğu Allah’ı bilmekte ve tanımaktadır. Tüm dertlerimizden kurtaracak olan Allah’a ve Onun kitabına yönelmek, Elçisini hayatımıza rehber edinmektir.

Allah’ı bilmeyen ve unutan bir nazar, kesrette boğulur, her şeyi tesadüf zanneder, her şeyin anlamını kaybeder, ibadetlerini ezbere yapar, her şeyden korkar, hayatını zindana çevirir.

Oysa Rabbimiz bize her iki hayatın mutluluğunun yolunu gösteriyor. Kesrette boğulmadan maddi-manevi yeteneklerimizi geliştirmeye, olgun bir insan olmaya davet ediyor.❖

Bu Zamanda Kadın Olmak

3. Bölüm: Çalışma Ortamları ve Cinsiyet Ayrımcılığı

NİHAL BALCI

1975 yılının 24 Kasım'ında, İzlanda'da tüm kadınlar greve girerler. Protesto edilen, cinsiyet ayrımcılığıdır. Bu grev ülkede pek çok şeyin değişmesi adına bir katalizör olur. 1980'de İzlanda dünyanın ilk kadın başbakanını seçer. 3 yıl sonra her bireyi kadın olan bir parti kurulur. Bu parti, diğer partilere de kadın-erkek eşitliği ile ilgili baskı yapar. Zamanla kadınların iş ortamı, çalışan kadınlar ile ilgili çocuk bakımı, hem anne hem babalara doğum izni gibi konularda pek çok kanun geçirilir. Şirketlerin yönetim kurullarında cinsiyete kota konulur. Ekonomik ve sosyal çok değişimler yapılır.

Şu an İzlanda bir kadının bu dünyada yaşayabileceği en iyi yer olarak biliniyor. Dünya Ekonomik Forumun 2023 Küresel Cinsiyet Farkı Raporunda¹ son 14 yıldır olduğu gibi yine birinci. Rapor eğitim, sağlık, ekonomi, politikada erkek ve kadınlar arasındaki farkları ele alıyor. Türkiye bu raporda 146 ülke içerisinde 129. sırada. En sonda Afganistan var. İzlanda'nın skoru 0.91. Bu kadın erkek arasında farklı alanlardaki fırsat eşitliğinin %91 sağlanabildiği anlamına geliyor. Afganistan'ın

puanı 0.40, Türkiye'ninki ise 0.63.

Kadınların yaşayabileceği "en iyi" yer için, orada yaşayan kadınlar mükemmelden uzak olduğunu dile getiriyorlar. Erkekler ve kadınlar arasındaki maaş eşitsizliği inatçı bir şekilde yerinde duruyor. İşten eve gittiklerinde, maaşlı işler kısmına girmeyen ev işlerinin ve çocuk bakımının çoğunluğunu yine kadınlar yapıyorlar. 3 kadından biri, (%33.5), şiddete veya iş yerinde tacize maruz kalıyor.²

Bizi yaratan Allah bizi bizden daha iyi biliyor. Keşke onun gönderdiği kanunlara göre yaşasak ve idare edilsek. Fakat bunları bırakıp kendimiz kanun yapmaya çalışıyoruz. Kanunlar, büyük devrimler haricinde, sosyal evrim denilen çok yavaş bir süreç içerisinde şekilleniyor. Bir kanun konuluyor, bir süre uygulanıyor, sonuçlarına göre değiştiriliyor veya eklemeler yapılıyor. Bazı kanunlar zamanla eskidiği ve artık ihtiyaçları karşılamadığı için yenileniyor. Nihayetinde en güzel, en medeni kanunu da yapsanız, eğer insanlar medeni değilse, eğer kalplerinde Allah korkusu yoksa, bir şekilde bu kanunu kırıp

yine haksızlık yapıyorlar.

BATIDA CİNSİYET AYIRIMI KALKTI MI?

Yapılan bir ankete³ göre Amerikalı erkeklerin çoğu artık cinsiyet ayrımcılığının yapılmadığını düşünse de, kadınların %63'ü aynı fikirde değil. Bizim ülkemizde de pek çok kişiye sorsanız batıda bu problemlerin çoktan halledildiğini söyleyecektir.

Amerika'da bir dakika içerisinde 24 kişi bir yakını tarafından fiziksel şiddet veya tecavüze maruz kalıyor. Bu sadece bir yıl içerisinde 12 milyon kişi anlamına geliyor.⁴ Kadınların neredeyse yarısı eşleri veya erkek arkadaşları tarafından psikolojik eziyet görüyor.⁵

İngiltere gibi 'Eşit Ücret Yasası' olan bir ülkede dahi, kanunun geçirilmesinden 40 yıl sonra kadınlar aynı iş için ortalama %14.3 daha az maaş alıyorlar.⁶ Bu, erkeklerin bütün yıl maaş alırken, kadınların Kasım ayından itibaren bedavaya çalışmaları anlamına geliyor. Bu rakam global olarak %25 civarında.⁷ Eğer kadın olmanın yanında bir de zenci iseniz ara daha da fazla açılıyor. Amerika'da aynı işi yapan bir erkeğin kazandığı 1 dolara karşılık, kadın fizikçi ve astronomlar 84 sent, kadın avukatlar 80 sent, gazeteciler 88 sent kazanıyor. Farklı işler için rakam 57 sente kadar düşüyor.⁸

Kendisine cinsiyet ayrımcılığı yapıldığı için çalıştığı Fox Haber kanalına tazminat davası açan bir kadın yapımcı ile kanal, 12 milyon dolara, mahkemeye gitmeden anlaşırken, yönetim kurulu başkanı suçlamalar yüzünden istifa etmek zorunda kaldı.⁹ Bir yönetici olarak, erkeklerin rahatlığının sağlandığı, kadınların ise sürekli dış görünüşlerinin yargılandığı ve kadın düşmanlığı yapılan bir ortam oluşturduğu söylentileri yayıldı.

Bu skandal batıda kadınların çalışma alanları ile ilgili o kadar kötü bir olay bile sayılmaz. Milli Park Hizmetlerinde çalışan, orman bekçiliği veya parklarda araştırma yapan hanımlar, yıllar boyu taciz ile ilgili türlü seviyelerde sözlü ve fiili kötü muameleler için şikâyetlerde bulunurlar. Park Hizmetleri olayları incelemeye alıp rapor hazırlayacaklarını

söylese de, hazırladıkları raporu gizlerler. 2000 yılında kadınlara çalışma ortamları ile ilgili sorular sorulduğunda %76'sı sözlü veya fiziksel cinsel tacize uğradığını söylemesine rağmen, raporların gün yüzüne çıkması, suçluların yakalanıp ortamın düzeltilmesi için mahkemeye gidilmesi 16 yıl alacaktır. Bu korku filmi andıran olayların buzdağının görünen kısmı olduğunu söyleyenler de var, çünkü bazı kadınlar, eğer olay تنها bir yerde iki kişi arasında geçti ise, tacizi yapan bunu reddeder ise, elinde başka da bir delil yoksa rezil olmaktan korktuğu için hiç rapor etmediklerini söylemektedirler.¹⁰⁻¹⁴

Amerika çapında kadın itfaiyeciler şampuan kutularına iş arkadaşları tarafından idrar doldurulduğunu, yataklarına meni, tuvaletlerine kamera konulduğunu, kıyafetlerinin makasla kesildiğini, uygunsuz resimler gösterildiklerini rapor ediyorlar. İtfaiye departmanları bu nedenle açılan davalar için çalışanlara yüz binlerce dolar tazminat ödemek zorunda kalmış. Pek çok çalışanın ise korktuğundan dolayı olayları rapor etmediği düşünülüyor. Şikâyette bulunup işten atılanlar da var.¹⁵⁻¹⁸ İngiltere itfaiyeleri de benzer durumda.¹⁹

Bunları duyunca, ister istemez, batı medeniyeti bir serap mı diye düşünüyor insan. Bir görünüp bir kayboluyor. Ve bir 100 yıl daha ileri atlamak istiyorsunuz. Bu davranışların ilkel olarak kabul edilip geride bırakılacağı bir zamana...

Güçlü olma konusuna gelince, itfaiyeci hanımlar en güçlü kadınlardan diyebiliriz. Zaten öyle olmasa 20 kilo tartan kıyafetleri giyip, zorlu testlerden geçip itfaiyeci olamazlardı. Fakat kadın, bir yönden güçlü olsa da başka bir yönden yine bir zayıflığı da var, ve bu yüzden hukukunu her zaman koruyamıyor.²⁰

Cosmopolitan'ın yaptığı bir araştırmaya göre ise üç kadından biri işyerinde cinsel tacizin bir formuna maruz kalıyor, fakat bunların sadece %29'u şikâyette bulunuyor. Bir kısmı işini kaybetmekten, bir kısmı ise işini kaybetmese de iş yerinde alacağı tepki ve zorlamalardan korkuyor.²¹

Pandemi nedeni ile evden çalışma olanaklarının artması pek çok kadına cazip geli-

yor. Bu şekilde hem iş yerindeki sosyal zorluklar azalıyor, kadın kendini daha güvende hissediyor, hem de ev ve işin beraber yürütülmesi bir derece kolaylaşıyor. Fakat zorbalık ve taciz sadece iş yerinde de olmuyor. Bir de internet cephesi var. Pek çok kadın, çalıştıkları yerdeki erkekler tarafından, hem itibarları hem de kariyerleri zarar görecektir şekilde internet aracılığı ile taciz ediliyorlar. 31 yaşında bir it-faiyecisi hanımın Virginia'da intihar etmesinin ardından online bir platformda meslektaşları tarafından, hatta cenaze sonrası bile, internet zorbalığına maruz kaldığı ortaya çıktı.²²⁻²³

2016 yılında Trump'ın seçim kampanyasını yöneten, seçildikten sonra ise başkanın danışmanı olarak görev yapan Trump hükümetinin en yüksek yetkili kadını olan Kellyanne Conway *Cosmopolitan* dergisine verdiği bir röportajda,²⁴ kariyeri o noktaya gelene kadar, hem cinsiyet ayrımcılığına hem de iyi yerlerdeki birçok erkeğin uygunsuz davranışlarına maruz kaldığını anlatıyor. "20'li 30'lu yaşlarda bir kadın böyle bir olaya maruz kaldığında, yüksek mevkideki güçlü erkeklere dava açılması çok utanılacak bir şeydi. Ya olmamış gibi, ya sizin suçunuz gibi, ya da bir daha asla olmayacak gibi davranmayı tercih ederdim." diyor. Çünkü sistemin nasıl işlediğini de bir olay çıktığında arada ezilenin, haklı olsa bile, kendisi olacağını da çok iyi biliyor. Kadınlar ile ilgili "...zalim erkeklerin şerlerinden ve tahakkümlerinden kurtulmak için, başka bir tarzda, zaafiyetten ve acizden gelen başka bir nevide riyakârlığa giriyorlar."²⁵ satırlarını akla getiriyor.

Bu derece etkili birinin geçmişinde yaşadığı bu olayları okuyunca önce şaşırıyorum. Fakat bu ülkede başkanlık seviyesinde bile ortaya çıkan skandalları düşününce, şaşırđıđıma şaşırıyorum.

Kellyanne Conway bazıları tarafından bulunduğu yere gelebilmek için güzelliğini kullandığı söylentilerine sert cevaplar verse de, New York Post'a verdiği başka bir açıklamada, televizyonda ilk görünenin dış görünüş olmasını vurgulayarak, "Güzelliğinin bir faktör, fakat ana yemek değil de bir meze," olduğu

yorumunu yapıyor.

Kadınlar ve erkekler arasında bir savaş mı var da, bir kadın zeki ve becerikli olsa da, belli bir noktaya gelene kadar, az da olsa, güzelliğini ve dışilliğini bilinçli olarak kullanmak mübah oluyor? Eğer yükselmeye ana neden olmasa bile, artı bir faktör olarak denkleme eklendiğinde bu da bir çeşit cinsiyet ayrımcılığı olmuyor mu?

NE YAPMALI?

Mesele, "Allahümme ecirna min şerrin nisa" deyip, bu kötülüklerin olduğu yerlerden kadınları uzaklaştırmak olmamalı. Bu erkekler yaptıklarının hesabını verip, doğru düzgün davranmayı hiç öğrenmeyecek mi? Hem kadın hem de erkek iyi bir eğitim ve terbiye alıp doğru davranabilmeli. Fakat belli bir yerdeki durum pek iç açıcı değilse, bir kadının buralardan uzak durmak istemesini kim yadırgayabilir?

BİR KADIN NEDEN ÇALIŞMAK İSTER?

Herkesin nedeni farklı olsa gerek... Hayatın türlü türlü beklenmedik halleri var. Kimini maddi durumu, kimini ideali ve meslek aşkı, kimini ise bir şeyler üretme ve topluma faydalı olma isteği sabah yatağından kaldırıp kapıdan çıkartır.

Önceden "Kızımın altın bir bileziği olsun," sözü vardı. Şimdi ise bu "Kendi ayakları üzerinde dursun" a dönüştü. Bu sözün arkasında eğitim sistemimiz, ihtiyaçların artması, israf, iktisatsızlık gibi pek çok sosyal olgunun yanında bir de erkeklere güvensizlik var. Kadınların çalışması konusu da pek çok benzerleri gibi erkeklerden başlıyor. Tesettür ayeti²⁶ bile kadınların örtünmesini söylemeden evvel erkeklerin gözlerini sakınmasını emrediyor.²⁷ Biz de belki kadının çalışması ile ilgili tartışmalara yanlış yerden başlıyoruz.

Hemen "Hz. Hatice çalışıyordu," demeyin n'olur. İllaki Hz. Hatice'den bahsedeceksek, neden patron olmasına ve hizmetçileri olmasına rağmen işi bıraktığından bahsedelim. Önce şu sorulara cevap verelim: Kadın çalıştığı yerde maddi manevi güvende olacak mı? Doğum izni alabilecek mi? Eğer süt sağması gerekiyorsa temiz bir oda, namaz

kılmak istiyorsa uygun bir alan ayarlanabilecek mi? Baş örtüsüne müdahale edilecek mi? Eğer çocuğu hasta olursa zaman konusunda bir esneklik sağlanabilecek mi? Eve gittiğinde ev işleri ve çocuk bakımında yardım alabilecek mi?

Bunlar konuşulduktan sonra, herkes kendi durumuna, ailesine, kabiliyetine, meslek ve meşrebine, talebe, kardeş, dost dairelerinden hangisinde bulunmak istediğine, artı toplumun ihtiyacına göre düşünüp kararını versin.

Tarihe baktığımızda Almanya, Japonya, Kore gibi ciddi savaş zayıyatı vermiş ve ekonominin dibine vurmuş ülkelerde kadın erkek çok çalışıp, kısa zamanda büyük gelişme kaydettiklerini görüyoruz. Fakat bir insanın ülkesine hizmet etmesi yalnız maaşlı işlerle değil. Para ile ilgisi olmayan maddi manevi çok vazifeler var. Herkes kabiliyetine ve imkânına göre faydalı olmaya çalışır.

"Kadın çalışmalı mı?" sorusunun tek bir cevabı olamaz. Her meşrep bir olmaz, çok sıkı tutulmaz. Herkes için şartlar da farklıdır. Zamanın gereklerine göre hareket etmek gerekiyor. Hem fikir hem de amel açısından çok farklı insanlar var. Herkesi aynı kutuya koymaya çalışmak fıtrata aykırı bir durum, o yüzden de çok uzun süre devam ettirilebilmesi mümkün değil. Dinin dairesi ise herkesi içine alacak kadar geniş.

Geçim noktasında babamıza, abimize, eşimize bağlı isek, Rahmet-i İlahiye'den ümit ediyoruz ki, Allah onlara kolaylık ve kazançlarına bereket versin. Sonuçta nereden ve kimden gelirse gelsin, aslında Allah'ın nasibi. "Ben kimseye boyun eğmem, kendi paramı kendim kazanırım," da diyor olabilirsiniz. Bu da bir tercih... Fakat bizler insanız, hepimiz birbirimize dayanarak ayakta duruyoruz. Babamıza, eşimize, abimize boyun eğmesek de müdürümüze, patronumuza, yerine göre servis şoföründen bebek bakıcımıza kadar pek çok kişiye eyvallah etmemiz gerekiyor. Evet, teknik olarak bebek bakıcınız sizin için çalışıyor, ama "Aman çocuğuma iyi bakılsın, aman canı yanmasın, üzülmesin," diye, onun da gönlünü etmeye çalışıyorsunuz.

OTORİTE

Çoğu iş yerinde otorite genel olarak erkeklerle otomatik olarak verilirken, bir kadının bunu elde etmesi için, kendini gerçekten ispatlaması gerek. O yüzden birçok kadın, aynı iş için, bir erkeğin çalışmasından çok daha fazla çalışabiliyor.

Eğer otorite kurmak için kadın sert olmaya çalışırsa, etrafında sevilmiyor. Başka türlü zorluklar karşısına çıkıyor. Eğer herkesle daha iyi geçineyim, daha çok seveyim, herkesle iyi anlaşayım diyerek bir yol seçerse, bu sefer de otoritesini kimse takmıyor. Kendisine fazladan ve haksız sorumluluk yüklense de sesini çıkaramıyor.

Bazı kadınlar erkeksi yönlerini öne çıkararak bu durumla baş etmeye çalışırken, bir kısmı yapılan muameleleri veya kırıci yorumları devamlı içine atarak yoluna devam ediyor. Sorunları dile getirirse, yüzleşme ve kavga olmasından çekinerek susuyor. Bir kadın iş yerinde bir erkeğin hatasını söylese, "Bu yanlış mı değil mi, düzeltilmeli mi?" diye düşünmek yerine, "Yine 'duygusal' gününde galiba," gibi yapılmayacak yorumlar yapabiliyorlar. Bu cenderenin içinde işini yapmaya çalışırken, bir de eve gidince farklı sorumluluklar onu bekliyor. Mükemmel bir anne ve eş olması bekleniyor. Bunca yükün altında stres ve hastalıklar baş gösteriyor. Sonra başlıyor konuşmaya... Bu sefer de "Dir dir ediyorsun," diyorlar.

Elbette kişilerin durumları birbirinden farklı. Her çalışma ortamı aynı değil. Kimi daha çok genç ve çocuğu yok. Kimi ailesinden veya eşinden destek, kimi maddi durumu daha müsait ise temizlik ve yemek konusunda yardım alabiliyor.

KADINLARA ÖZGÜ YETENEKLER

Hanımların kendilerine özgü çok güzel kabiliyetleri var, ve bu noktalarda çalıştıkları yerlere çok fayda sağlıyorlar. Ve bir iş yerinde huy, özgeçmiş, ırk, cinsiyet bakımından ne kadar çeşitlilik var ise o kadar farklı fikirler ortaya çıkıyor ve verimlilik artıyor.

Jane Goodall²⁸ çok ünlü bir primatolog. Onun zamanında bir kızın bilim insanı olabilmesi çok nadir. Gençken kendi yaşitlarının en

büyük hayali, güzel kıyafetler giyip Buckingham Sarayında kraliçe nedimesi olmak, danslara katılmak iken, o hep Afrika'ya gidip vahşi hayvanlar arasında yaşamayı hayal edermiş. Afrika hayvanları ile ilgili bulabildiği her kitabı okumuş ve çok bilgi sahibi olmuş. Bu kadar ilgi alanına meraklı ve gayretli bir insanı durdurmak veya olmadığı başka bir kalıba sokmak zor.

Jane Goodall bir yandan sekreterlik bir yandan da garsonluk yaparak parasını biriktirip Kenya'ya gider. Kenya'da iken ünlü bir paleontolog ile tanışır. Bu hoca Goodall'ın akademik bir geçmişi olmamasına rağmen, Afrika hayvanları ile ilgili bilgisinden etkilenir ve onu kabul edip, şempanzeleri gözlemlemek için saha çalışmalarına gönderir.

Jane Goodall'ın incelemeleri ses getirmeye başlayınca, *National Geographic* kendisinden bir makale yazmasını ister, ve daha sonra konuyla ilgili bir belgesel yapar. Hatta üniversite okumamasına rağmen Cambridge Üniversitesinden doktora için kabul alır. Okula başladığında, kendisine ilk olarak söylenen araştırmasını "yanlış" yaptığıdır: "Şempanzelere isim vermesi doğru değildir. Onları numaralandırmalıdır. Karakter, düşünce, ve duygularından da bahsetmemelidir, çünkü onlar hayvandır. Bilim insanı soğuk bir şekilde objektif olmalı, ve deneklerine empati duymamalıdır." Jane Goodall ise doğru bildiğinden şaşmaz. Sahada hayvanlar arasında anelerin merhametine, bebeklerin ihtiyaçlarına cevap vermedeki sabırlarına, toplum içinde barışı sağlamadaki rollerine, zekâlarına, güçlü erkeklerin hiyerarşi içerisinde nasıl yükseldiğine şahit olmuştur. Her zaman katı kurallar yerine, bazen gözlem sırasında bir önsezi de olabileceğini, araştırma bir sezgi ile başlasa da, bunların sıkı bir bilimsel yöntemle test edilerek ilerlenebileceğini, empati yaparak da bilimsel olarak doğru gerçeklere ulaşabileceğini düşünür. Sonuçta erkek egemen bir bilim dünyası içinde, tüm itirazlara rağmen, kadınsal özelliklerini öne çıkararak çok başarılı olur.

O zamanın feminist hareketi içerisinde

başarılı olan kadınlar genel olarak, kimi yönlerini saklayarak, erkeksi davranarak belli yerlere geldiler. Jane Goodall örneği herkesin kendini zoraki, olmadığı kalıplara sokmadan, fitratına uygun hareket ederek insanlığa faydalı olabileceğinin güzel bir örneği.

Yaratılıştan gelen özelliklere ve kabiliyetlere göre hareket etmek önemli... Doğada insan haricinde her şey ne ise odur. Su su gibi, ateş ateş gibi, aslan aslan gibi, bulut bulut gibi davranır. Bir tek insan, olmadığı şekle kendini zorla sokmaya çalışır. Fitratına uygun olmayanı yapar, kendine hayatı zorlaştırır.

Tabi ki kadınlığa has kabiliyetlerden kastımız mesleği daha iyi icra edebilmek ile ilgili kabiliyetler. Örneğin, Jane Goodall'ın şefkatle şempanzelere yaklaşması, güvenlerini kazanması, ve ince detaylı gözlemler yapabilmesi gibi.

Goodall'ın çalışmaları ün kazanınca Amerika'ya gittiğinde bir basın açıklaması yapar ve konferanslar verir. Medyada kendisinden bahseden haberler, aslında bu çalışmalardan bahsetmelidir. Fakat sarı saçları ve başka kadınlığa has özellikleri dile getirilir. Bazıları bu nedenle verdiği bilgilere itibar etmez, ama aynı zamanda bir reklam vasıtası da olur. Araştırmalar için burs almada bu bir vesile ise doğru değil... Bu özelliklerinin artı veya eksi hiçbir etki yapmaması gerek. Ama maalesef çoğu zaman, olması gereken ile olan farklı... Eski bir gazetecinin bir röportajda, Hillary Clinton ile ilgili: "Ne kadar istesek de, hikaye hiç bir zaman onun ne anlattığı değil, anlatırken nasıl görüldüğüdür."²⁹ itirafında olduğu gibi...

KADINLARIN ERKEKLER KADAR İYİ LİDERLİK YAPAMAYACAĞINI VEYA DEVLET BAŞKANI OLAMAYACAĞINI DÜŞÜNÜYOR MUSUNUZ?

Yalnız değilsiniz... 10 ülke ve 23 farklı sektörde yapılan Reykjavík Index'ine³⁰ göre kadınlar için bu skor 73. Genel toplum, kadın ve erkeklerin liderlikte eşit oldukları düşünse idi skorun 100 olması gerekirdi.

Kadınların lider olmasına dinen karşı çıkanlar da, bu düşüncenin kaynağı olan hadiseleri farklı yorumlayıp uygun görenler de var. Bu soruların doğru cevaplarını ben de bilmi-

yorum. Fakat "Zaman bir büyük müfessirdir; kaydını izhar etse, itiraz olunmaz."³¹ kuralına dayanarak günümüzdeki uygulamalardan bazı pencereler açarak olaylara değişik perspektiflerden bakabiliriz:

2020 pandemi döneminde hastalık hayatımızın her yönünü etkiledi. Bu kritik dönem devlet yöneticileri için de önemli bir sınav oldu. Centre for Economic Policy Research ve World Economic Forumun 194 ülkede yaptığı bir analize³² göre kriz döneminde dünya çapında bayan liderler, çok daha çabuk gerekli kararları alıp uygulamaya geçirdiler. Almanya, Yeni Zelanda, Danimarka, İzlanda, Finlandiya, Norveç ve Tayvan, kadın liderleri ile çok daha az zayıf verdiler. Zorlu bir süreçte, zor bir sınavdan erkek liderlere göre daha başarılı geçtiler. Karşı bir argüman olarak bu devletlerin az nüfuslu ve küçük ülkeler oldukları söylenebilir. Fakat Almanya buna uymuyor. Üstelik etraflarındaki benzer ülkeler ile karşılaştırıldıklarında da sonuç değişmiyor.

Televizyonlardan halkla ve çocuklarla konuşurken kullandıkları ton, ve merhametli halleri insanlara moral verdi. "Sanki ekranlardan kolları dışarı çıkacak, kalpten, sevgi ile herkesi kucaklayacaklardı," yorumları yapıldı. Bahsedilen kadın liderler çoktan harekete geçtiğinde, Amerika'da Donald Trump virüsün çok da ciddi bir sorun olmadığını, gribe benzediğini ve öylece geçip gideceğini savunuyor, İsrail'de Netenyahu, "pandemi nedeni ile" halk üzerinde istihbaratın artırılması kararını alırken, tam da yolsuzluk suçlamaları ile yargılanacağı zaman mahkemeleri kapattırıyor.

Dünyada hala savaşlar devam ediyor, çocuklar ölüyor, hala açlık var, iklim gitgide kötüleşiyor, enerji krizi devam ediyor. Daha yaşanabilir, sağlıklı bir dünyaya ihtiyacımız var. Eski İzlanda başbakanı Vigdís Finnbogadóttir'e göre: "Dünya kurtarılabilirse, bunu ancak kadınlar yapabilir—erkeklerin yardımı ile." Yeni yeni gün yüzüne çıkan bazı araştırmalar nedeni ile pek çok kişi eski başbakan hanıma katılıyor:

• Bir bölgede kadınların liderlik pozis-

yonları artarsa, uzun vadede çevre ve iklim değişikliğine pozitif etki ediyor. Zararlı karbon atıkları azalıyor. Sivil toplum liderliklerinde bu daha fazla göze çarparken, politikadaki liderlikleri bunu takip ediyor.³³⁻³⁴

• Şirketlerin yönetim kurullarında kadınlar olduğunda, veya asıl yönetici kadın olduğunda o şirketin çevre ile ilgili kanunları çiğnemesi ve şirkete bu nedenle tazminat davası açılması olasılığı azalıyor.³⁵

• Dünya Sağlık Örgütü'nün 49 Avrupa ülkesinde yaptığı bir araştırmaya göre, kadınların politikada aktif olma oranları ne kadar fazla ise, genel sağlık ve sağlık sistemi o kadar iyileşiyor, eşitsizlikler ortadan kalkıyor.³⁶

• Resmi barış süreçlerinde kadınların katılımı ne kadar fazla ise o kadar çabuk anlaşmaya varılıyor, ve barış o denli uzun sürüyor.³⁷

Hudeybiye Antlaşmasında, Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer gibi seçkin sahabelerin bulunduğu, siyasi olarak gergin, savaşa dönüşebilecek kritik bir ortamda, Peygamberimizin, hanımı ile istişare ettikten sonra aynen onun dediğini yapması, ve olayın çabucak çözülmesi de buna güzel bir örnek değil mi? Cemel vaka-sında bir noktaya gelindiğinde, Hz. Aişe geri dönmek ve olayı sonlandırmak istemiş olmasına rağmen, yine erkekler devam etmişler ve çok acı olaylar neticesinde sahabe kanı dökülmüş. Kuran'da ismi geçen kraliçe Hz. Belkis ile ilgili de negatif bir ima yapılmamış.

Kadınların çalışması veya lider olması konusunda hangi tarafta olursanız olun, ev içinde, iş yerinde veya önemli devlet meselelerinde mutlaka onlarla istişare edilmesi gerektiği konusunda sanırım herkes aynı fikirde olmalı. Kızlarımız ise hangi yöne doğru karar vereceklerse versinler, kendilerini geliştirebilecekleri ve ifade edebilecekleri ve güzel yetişecekleri alanlar oluşturulması, kabiliyetlerinin, zıyan edilmeden, açılıp geliştirilmeye yardımcı olunması gerekiyor.

Her ne karar alırsak dinin hakikatlerini incitmeden, iyi bir şey yapayım derken Allah'ın hatırını kırmadan yapmaya çalışalım.❖

NOT: Bu yazının kaynaklarına zaferdergisi.com'daki sayfasından ulaşabilirsiniz.

İslam'da İlkler

Kur'an'ın İmlası ve Harekelenmesi

ÖMER GÜNDOĞDU

Hz. Osman zamanında hazırlanan Kur'an'ların hattında, okumayı kolaylaştıran fetha, damme veya kesre gibi hareketler bulunmadığı gibi be ve te gibi harfleri bir-

birinden ayıran noktalar da mevcut değildi. Aynı iskelete sahip harfleri birbirinden ayırt etmeye yarayan ve iskelet noktaları denilen bu noktalar İslam'dan önce de biliniyor ve

kullanılıyor olmasına rağmen ilk Mushaf'lar bu noktalara sahip değildi. Bu ise, sonradan Müslüman olan özellikle Arap olmayan diğer milletler arasında Kur'an okumayı güçleştiren bir durumdu.

Kur'an'ın nüzulü sırasındaki gelişmemiş Arap yazısıyla yazılıyor olması, lafzının değiştirilmesi, kabul edilemeyecek kıraatlerin ortaya çıkması ve fesat karıştırılması ihtimallerini de bünyesinde barındırıyordu. Bu endişeler Arap yazısının gelişmesine de sebep olacak birtakım çalışmaları başlattı.

Bu çalışmalardan ilki Basra valisi Ziyad b. Sümeyye (ö. 673) zamanında, Hz. Ali'nin talebelerinden dil ve nahiv alimi Ebu'l-Esved Düelf görevlendirilerek başlatılmıştır. Diğer bir rivayette ise daha kapsamlı bir çalışmanın Irak valisi Haccac b. Yusuf (ö. 714) yaptırıldığı şeklindedir. Kur'an okumalarında farklı hareketlerle okumanın giderek büyüyen bir problem olduğunu gören Haccac, meşhur dilci Halil b. Ahmed'i (ö. 767) görevlendirmiştir. Bugünkü Mushaf'larda kullanılan hareketlerin mucidi Halil b. Ahmed'dir.

Hz. Osman Mushaf'ının ilk nüshalarında sure fasılları mevcut değildi. Küçük bir açıklık ve bir besmeleyle sure geçişleri belirtilmişti. Bu nüshalarda ayet fasılları da yoktu. Haccac zamanında ayetlerin sonlarını gösteren işaretler konulmuş, Kur'an'ın harfleri sayılmış, cüz ve hizipler ayrılmış ve ayetlere numaralar verilmiştir.

Harekeleme işi başlangıçtan itibaren bir tahrif olarak algılanmadı. Hatta İmam Malik, çocukların okumasını kolaylaştırması açısından Kur'an'ın zamanın yazım kurallarının kullanılarak yazılmasına, Osman hattına bağlı kalınması şartıyla fetva verdi. Konulan noktalar veya yapılan harekeleme işlemi manada bir değişiklik yapmadan sadece okumayı kolaylaştıran çalışmalarıdır. Özellikle diğer milletlerden Müslüman olan insanların Kur'an'ı okumalarını kolaylaştırması cihetiyle gerekli ve faydalı bir çalışmadır.❖

Resim 1: "Şüphesiz o Zikr'i (Kur'an'ı) biz indirdik biz! Onun koruyucusu da elbette biziz." [Hicr, 15/9] ayetinin eski ve yeni baskılarda yazılışları. Kaynak: el-Azami, M. M., Vahyedilişinden Derlenişine KUR'AN TARİHİ, İZ Yayıncılık, 2014, İstanbul.

Resim 2: Meryem Suresinin son ayetleri ile Tâhâ Suresinin ilk ayetleri arada bir süslemeyle ayrılmış. Kaynak: Sinai, N., THE QUR'AN A Historical-Critical Introduction, The New Edinburgh University Press, 2017, Edinburgh.

Hüzünlü Tebessümler

Trene Bakmak

ÖZKAN ÖZE

Ben trene bakarım. Nerede görsem hiç üşenmem, çekinmem, mümkünse durur, hem de uzun uzun bakarım... Eskiden, gençliğimde, bazı sabahlar erkenden Adapazarı Tren Garı'na gider, trenin yolcularını topladıktan sonra istasyondan ayrılmasını ve bu gürültücü makinenin bütün hantallığına rağmen kendine ait o incecik yolda, fevkalade bir zerafetle süzülüp ağır ağır gözden kaybolmasını seyrederdim. Eğer çölde bir kervan görmüş olsaydım belki reyimi ondan yana kullanırdım fakat şimdi bana sorsanız, insana ayrılığın binbir türlüünü bu kadar şiddetli ve bir anda hissettiren tek şeyin, bir trenin ardından bakmak, bakmak ve onun incele incele uzaklaşıp, daha görünmez hale gelmesini seyretmek olduğunu söylerim...❖

Kur'an Allah'ın Mucize Kelamıdır

Bazı Surelere İsim Olmuş Hayvanların Sırları II

PROF. DR. NİYAZİ BEKİ

NEML SURESİ:

Bu sure Mekke'de inmiş başında şifreli harfler bulunan surelerden biridir. Ayetlerinin sayısı: 93'tür. Kur'an'daki tertip sırası: 27'dir.

Kur'an'ın ilk defa indirildiği Kadir gecesi 26. Günü 27. Güne başlayan bir gece olması haysiyetiyle bu 27 numaralı surede de Kur'an'la ilgili önemli tevafuklar söz konusudur. Örneğin: Bu surenin başına kadar geçen ayetlerin sayısı: $3159=9 \times 351$ 'dir. Yukarıda zikredildiği üzere, 351 rakamı Kur'an kelimesinin ebced değeridir. Bu rakamla, Kur'an'da 26. sırada olan Şuara suresi ile 27. sırada olan Neml suresinin ilk ayetlerinde Kur'an-ı Kerim'e dikkat çekilmiştir. Şöyle ki:

- "Tâ-sîn-mîm. Bunlar, apaçık kitabın ayetleridir" (Şuara, 26/1-2) mealindeki ayette Kur'an'a işaret etmek üzere "kitap" kelimesi kullanılmıştır. Söz konusu ayetlerin ileride kitap haline getirilecek olan Kur'an'ın ayetleri olduğuna dikkat çekilmiştir. Ve gerçekten bu surenin son ayetine kadarki ayetlerin sayısı: $3159=9 \times 351$ =Kur'an'dır.

- Şuara suresinin ilk şifreli harfinin eb-

ced değeri: 9'dur, buradaki şifreli harflerin Kur'an'daki tertip numarası: 39'dur, $9 \times 39=351$ 'dir. Bu surenin son ayetinin tertip sırası: $3159=9 \times 351$ 'dir. Burada 351 sayısı "Kur'an" kelimesinin ebced değeridir.

Neml Suresindeki Diğer Bazı Tevafuklar:

1) Neml suresinin ismi olan "en-neml" kelimesinin—şedde sayılır—ebced değeri: $171=19 \times 9$ 'dur.

2) Bilindiği üzere—başta İmam Şafii olarak alimlerin bir çoğuna göre Kur'an'da bir ayet olan—Fatiha suresinin başındaki Besmele dışında, alimlerin ittifakıyla Kur'an'dan bir ayet olan ikinci Besmele Neml suresinin 30. ayetinde yer almaktadır. Mekkî sureler sistemine göre, Fatiha'dan Neml suresine kadar zikredilen surelerin sayısı: 19'dur. Bu da Besmelenin 19 harfine tevafuk etmektedir.

Neml Suresinin Başındaki Şifreli Harflerin Konumu:

a) Yine çok manidar bir tevafuktur ki, 19 harfli olan Besmelenin—ümmetin ittifakıyla bir ayetin parçası olarak—yer aldığı yegâne

Kur'an suresi Neml suresidir. 19 harfli Besmelenin zikredildiği Neml suresinin Mekkî sureler sistemindeki tertip numarası da 19'dur.

b) Neml suresinden önceki ve sonraki surelerde "T-S-M" şifreli harfleri olduğu halde, Neml suresinde "M" harfi yoktur. Çünkü bu tanzim sayesinde "T-S" harflerinden "S" harfinin, sondan itibaren şifreli harflerdeki sırası: $38=2 \times 19$ 'dur.

c) Neml suresinin Besmele ayetindeki "S" harfinin tekrar sayısı da: $38=2 \times 19$ 'dur.

d) Surenin 9. ayetindeki "Musa" kelimesindeki "S" harfinin tekrar sayısı: 9'dur. Hatt-ı Osmanî'de elifi yazılmayan "Yâ Musa"nın ebced değeri: $117=13 \times 9$ 'dur.

e) Surenin 13. ayetinde "Sihir" kelimesindeki "S" harfinin tekrar sayısı 17'dir. Buradaki "Sihir" kelimesinin vasıflandığı "mübin" kelimesinin ebced değeri: $102=6 \times 17$ 'dir.

f) Surenin 14. ayetinde yer alan "Enfusuhum" kelimesindeki "S" harfinin tekrar sayısı: 19'dur. Bu kelimenin kök harfleri olan "NFS" kelimesinin ebced değeri: $190=10 \times 19$ 'dur.

g) Surenin 18. ayetinde zikredilen "Süleyman" kelimesindeki "S" harfinin tekrar sayısı: 27'dir. Kur'an'daki tertip numarası 27 olan Neml suresinin ismi de bu ayette geçmektedir. Bu ayette "neml/karınca"nın "Ey karıncalar (topluluğu) dikkat edin Süleyman ve ordusu yanlılıkla sizi ezmesin" ifadesine yer verilmiştir. Şüphesiz tertip numarası 27 olan Neml suresinin isminin geçtiği yerde "Süleyman" kelimesinin "S" harfinin de 27 tekrarına yer verilmiş olması, Kur'an'ın sonsuz ilim ve hikmet sahibi olan Allah'ın kelamı olduğunun göstergesidir.

3) Bu Mekkî 19 surede Neml suresinin Besmeleyi ihtiva eden 30. ayetine kadarki ayetlerin sayısı: $2061=229 \times 9$ 'dur.

-İçinde Besmelenin yazıldığı mektubun teatisi için posta görevini üstlenmiş kuşun ismi olan "Hüd-hüd" kelimesinin ebced değeri: $9+9$ 'dur.

-Mektubu götürdüğü yerin adı—22. ayette zikredildiği üzere—"Sebe" kelimesinin ebced değeri: $63=7 \times 9$ 'dur.

-Şifreli harflerden "T" harfinin 22. ayette

geçen "Ehattu" kelimesindeki tekrar sayısı: 9'dur. Bu fiilin kök harfleri olan "Ehata"nın ebced değeri: 19'dur.

-Surenin 48. ayetinde 9 kişilik bir fesat şebekesinden söz edilmektedir. "Dokuz"un ayetteki karşılığı olan "Tisatu" kelimesindeki "S" harfinin tekrar sayısı: 59'dur. Son rakamı 9 sayısına tevafuk etmektedir.

-Surenin 56. ayetinde "Lut" kelimesindeki "T" harfinin tekrar sayısı: $18=2 \times 9$ 'dur. Lut kelimesinin ebced değeri ise, $45=5 \times 9$ 'dur. Bu sayı aynı zamanda 1'den 9'a kadarki sayıların da toplamıdır.

-Bu suredeki "T" harfinin en son geçtiği ayet numarası: $85=5 \times 17$ 'dir. Suredeki tekrar sayısı ise: $18=2 \times 9$ 'dur. İlgili kelime "Yentikun" fiilinin ebced değeri ise: $225=25 \times 9$ 'dur. Bu sayı aynı zamanda 1'den 9'a kadarki sayıların toplamı olan 45'in 5 katıdır.

4) Neml suresinin Kur'an'daki tertip numarası: $27=3 \times 9$ 'dur.

5) Bu surenin başındaki şifreli ilk harfi "Ti"nin ebced değeri de: 9'dur.

6) Bu sureden önce geçen Kur'an ayetlerinin sayısı: $3159=351 \times 9$ 'dur.

7) Kur'an'da ittifakla ayetin bir parçası kabul edilen Besmele de bu surede (30. ayette) geçmektedir. Masivayı temsil eden Besmelenin başındaki "bâ" harfi dışında kalan diğer harflerin hepsi Allah'ın isimlerine ait olup şifreli sureler sisteminde de yer almaktadır. Besmelenin bu harflerinin sayısı: $18=2 \times 9$ 'dur. Bunlardan aslî harflerin sayısı: 9'dur, mükerrer olanların sayısı da: 9'dur.

8) Bu surede (12. ayette) Firavun'a karşı Hz. Musa'ya verilen mucizelerin sayısı: 9 (Tis'i ayatin) olduğu bildirilmiştir.

9) Semud kavminden bahsedilen (48.) ayette onların ikamet ettiği şehirde fitne-fesat çıkaran şebekelerin sayısı da: 9'dur.

10) Surenin 54. ayetinde Hz. Lut'un kavmi ile diyalogundan söz edilmiştir. Ayet numarası olan 54 sayısı: 6×9 'dur. Hz. Lut isminin ebced değeri ise $45=5 \times 9$ 'dur.

11) Surenin 9. ayetinin fezlekesinde Allah'ın "el-Azîz, el-Hakîm" isimlerine yer verilmiştir. Bu isimlerin ebced değeri: $(125+109)$

234=26x9'dur.

12) Bu surenin isminin (NEML=karınca) geçtiği ayet numarası: 18:2x9'dur.

13) Neml suresine ait, "Tâ-sîn. Bunlar Kitabın ve Kur'an'ın gerçekleri açıklayan ayetleridir" (Neml, 27/1) mealindeki ayette ise, açıkça "Kur'an" nazara verilmiş ve kendisinden önce zikredilen ayetlerin Kur'an kelimesinin ebced değeri olan 351'in katı olduğuna işaret edilmiştir.

14) Neml suresinin 6. ayetinde yer alan "el-Kur'an" kelimesinin Kur'an'daki tekrar sayısı: 26'dır. Ayetin meali şöyledir: *"(Resulüm!) Şüphesiz bu Kur'an her şeyi hikmetle yapan, her şeyi hakkıyla bilen Allah tarafından sana iletilmektedir."* Ayette açıkça Kur'an'ın Allah tarafından indirildiğine vurgu yapıldığı gibi, içindeki Kur'an kelimesinin 26. tekrarına yer verilmek suretiyle ayrı bir tevafuk penceresine dikkat çekilmiştir. Zira yukarıda geçtiği üzere, ardışık sayı sistemine göre, 1'den 26'ya kadarki sayıların toplamı: 351'dir. Bu rakam ise Kur'an kelimesinin ebced değeridir. Ve bu ayette Kur'an kelimesinin 26. tekrarı yapıldığı gibi, bu 26 tekrar sayısının gösterdiği Kur'an kelimesine de açıkça yer verilmiştir.

15) İlginçtir, bu iki sure Mekke'de indirilmiş olmasına rağmen, yaklaşık 20 sene sonra Medine'de indirilen surelerin ayet sayısı da göz önünde bulundurulmuştur. Zira, bu ayetlerin önemli bir kısmı sekiz Medenî surelerde yer almaktadır. Bu ise Kur'an'ın vahyinde beşer üstü, her şeyi kuşatan bir ilmin devrede olduğunu göstermektedir. Evet,

Şuara suresinin sonuna kadar geçen 3159 ayetten 2031'i Mekke'de, 1128'i ise Medine'de indirilmiştir. Buna rağmen bu iki farklı zaman ve mekânda indirilen ayetlerin hepsinin aynı anda vahiy edilmiş gibi bir tevafuk göstermesi, Kur'an'ın sonsuz ilim ve hikmet sahibi Allah'ın kelamı olduğunun göstergesidir.

16) Neml suresindeki Besmeleyi yazan Hz. Süleyman'dır. Hatt-ı Osmanîyle yazılan Kur'anlarda "Süleyman" kelimesinin ebced değeri: 190=10x19'dur.

17) Keza güzel bir tevafuktur ki, Neml suresinin 76. ayetinde—"El" takısı almış şekliyle—"el-Kur'an" kelimesi geçmektedir. Bu kelimenin ebced değeri: 382'dir. Ve bu ayet, Kur'an'ın 382. sayfasının son ayetidir.

18) Bütün Kur'an'da ayetin bir parçası olarak bir defa yer alan Besmele, bu surede zikredilmiştir. Bismelenin başında bulunan ve masıvayı temsil eden "B" harfi dışındaki harflerin sayısı 18'dir. Hepsisi Allah'ın isim ve sıfatlarından söz eden ve 29 surenin başında yer alan, aynı zamanda şifreli harflerden olan bu 18 harften 9 tanesi aslî, 9 tanesi de mükerrer harflerdir.

-Demek ki, asli ve mükerrer harfleriyle 9 sayısını gösteren Bismelenin içinde yer aldığı Neml suresinin tertip numarasının 27 (=3x9) olarak tanzim edilmesi de bu sayısal tevafuka özellikle dikkat edildiğini göstermektedir.

Neml Suresinin İlk Ayetinin Meali:

"Tâ, Sîn. Bunlar Kur'an'ın ve apaçık bir kitabın ayetleridir."

-Bu ayet sondan itibaren bulunduğu "Tâ Sîn"ler sistemindeki tertip sırası (Kasas: 88, Neml: 93)= 181'dir.

-Neml suresinin—sondan itibaren—Kur'an'daki tertip sırası: 88'dir. Surenin sondan tertip sırası (88) ile ayet sayısının (93) toplamı da 181'dir.

-Allah'ın her şeyi sonsuz ilmiyle kuşattığını ifade eden "el-Alîm" isminin ebced değeri de 181'dir.

-Neml suresi, sondan itibaren—bulunduğu mukattaat sureler sistemindeki tertip sırası: 17'dir.

-Surenin değişik yönden gösterdiği 181 sayısı ile 17 sayısının çarpımı: 3077'dir.

-İlginçtir Neml suresinin ilk ayetinin—sondan itibaren—tertip sırası da; 17x181=3077'dir.

Neml Suresinin Gösterdiği Diğer Bir Tevafuk, 13 Sayıdır:

1) Neml suresinin, mukattaat sitemine göre—baştan itibaren—tertip sırası: 13'tür.

2) Bu surenin başında bulunan "Tâ-Sîn" harflerinin tehecci usulü ebced değeri; (Tâ:10, Sîn:120) 130=10x13'tür.

3) Surenin ilk ayetinde yer alan ve "Tâ Sîn, Bunlar Kur'an'ın ayetleridir" mealindeki "Tâ Sîn Tilke âyatu'l-Kur'ani" cümlesinin ebced değeri: 1313'tür.

4) Kur'an'ın bu surenin başına kadarki ayetlerinin sayısı: 3159=243x13'tür.

5) Surenin ilk ayetinin—bulunduğu mukattaat sistemindeki—tertip sırası; 1690=130x13'tür.

...

Evet, bir pazılın parçalarının tam uyumlu bir şekilde birbirini tamamladığı gibi, Kur'an'ın ayetlerinin de farklı zamanlarda parça parça inzal edilmesine rağmen bu tevafukları göstermeleri, Kur'an'ın sonsuz ilim, hikmet ve kudret sahibi Allah'ın mucize kelamı olduğunu apaçık göstermektedir.❖

Saadet Asrından "Allah Nerede?"

**HAZIRLAYAN:
YÜKSEL KARAHAAN**

İbn Mesûd (ra), ashâb-ı kirâmdan (r.anhüm) bazılarıyla birlikte sahraya çıkmışlar ve yemek pişirmişlerdi. Tam yemeğe oturacaklarken ileride sürüsünü otlatan bir çoban olduğunu fark ettiler. Onu da yemeğe davet ettiler.

Çoban: "Siz yeyin, ben oruçluyum" dedi.

İbn Mesûd (ra), çobanı denemek için: "Böylesine sıcak günde nasıl oruç tutabiliyorsun?" diye sorunca: "Cehennem ateşi çok daha sıcak," dedi. Çobanın bu söz hoşlarına gitmişti. İbn Mesûd, birkaç kelam daha konuşmak istedi:

"Şu koyunlardan birini bize sat da etinin bir parçasıyla birlikte bedelini de sana verelim" dedi.

"Bu koyunlar benim değil ki, efendim ve sahibimin! Başkasının olan bir malı size nasıl satabilirim?!" dedi,

"Efendine, kurt yedi, kayboldu falan dersin, efendin nasıl olsa görmüyor" dediler. Bunun üzerine çoban:

"Peki Allah nerede? O beni görmüyor mu?" diye cevap verdi.

Bu söz sahabilerin çok hoşlarına gitti.

İbn Mesûd, Medine'ye dönünce çobanın sahibini buldu, çobanı ve koyun sürüsünü satın aldı. Sonra da o çobanı azad edip koyun sürüsünü de kendisine hibe etti.

İbn Mesûd, bundan sonra ara sıra çobanla tartıştıklarında ona latife yollu "Allah nerede?" diyerek takırlırdı.❖

Kaynak: İsmail Hakkı Bursevî, Rûhu'l-Beyân, 17. cilt.

Öğrendim...

HALİL İBRAHİM SERT

Vücudundaki yaraları göstererek dilenen birini gördüm, arabada beklerken. Topallayarak yürüyordu. Pantolonun paçalarını diz kapaklarına kadar sıyrırmış, herkese ayaklarındaki yaralarını gösteriyordu. Yaralarının ne kadar acı verdiğini ve ne kadar aç olduğunu anlatıyordu perişan yüz ifadeleriyle...

Belli ki, bu şekilde para dilendiği için yaralarının iyileşmesine de müsaade etmiyordu. Sürekli kaşırıyor, kanatıyor, böylece daha da büyütüyordu yaralarını. Hatta dilenirken bile buna devam ediyordu.

“Yaralarını iyileştirip, dilenmeyi bırakıp bir işte kanaat ile çalışamaz mı?” diye geçirdim içimden. Topallayarak dilene dilene uzaklaşmasını izledim dikiz aynasından.

Onun bu hâli ömrümüm her kıvrımına sinmiş dilenci hâlimi farketirdi, alt üst oldum. İyileşmesine izin vermediğim, sürekli kanattığım nefsimin açtığı yaraları düşündüm. Sırf bu sebeple yalvarışlarımın

yakarışlarımın sahteliği tonlarca ağırlaşır yığıldı üzerime. İyileşmek için yapılması gereken ne varsa yapmayıp sürekli yaralarımın dilendiğimi, güç yetirebileceğim şeyleri bile isteyip durduğumu, perişan yüz ifadelerimin, ağlayışlarımın bile iyi bir rol yapmaktan öteye geçmemiş olabileceğini incinerek, kırılarak ve yine ağıtlar yakarak öğrendim...

Bir dilenciden öğrendim iyileşmek için gayret etmenin kıymetini. Bir dilencinin sahte yaralarında gördüm hayat ağacımın parlatıp durduğum çürük meyvelerini...

Dilencinin hâline çok acıdım, kendi hâlime çıldırdım, sonra yine duaya sarıldım: “Ey Rabbimiz! Unutur ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın...” Âmin.❖

Yeryüzünde Çirkinlik ve Kötülükler Neden Var?

ÖMER SEVİNÇGÜL

“Allah, sınırsız güzelliklerini, sonsuz niteliklerini, misilsiz isimlerini aynalarda görmek ve anlayanlara göstermek istedi” diyorsun. Halbuki yeryüzünde sayısız çirkinlik, kötülük falan var. Allah sonsuz güzelse bunlar nereden geliyor?”

...
Evet, Allah güzeldir. Güzelden de hep güzellik gelir. Kurân pek güzel dile getirmiş bunu.

“En güzel isimler Onundur” diyor mesela. Bir ismi Cemil, yani güzel. Bir ismi de Mücemmil, yani güzelleştiren.

Evrendeki tüm güzellikler Onun isimlerinden yansıyor. Tıpkı su damlalarında, kar zerreciklerinde, deniz kabarcıklarında parlayan ışıltıların güneşten yansıması gibi...

Peki, çirkinlik var mı?

Evet, var.

Nereden geliyor öyleyse?

İrade sahibi yaratıklardan elbette. Yaratan Allah, ama ona layık olan, isteyen, kullar.

Mesela, insan istiyor, Allah da yaratıyor. Şeytanı da güzel yarattı ama o çirkin olmayı seçti.

İnsanı, iman etsin de cennete gitsin diye yarattı. Fakat o inanmamayı seçer de cehenneme giderse suç kendisindedir.

Meselenin bir yönü daha var. Güzellikleri yaratan çirkinlikleri yaratmasaydı onun için bir eksiklik olurdu. Oysa bütün eksikliklerden iraktır o.

Bir ressam, güllerin, bülbüllerin resmini yapabilse ama yılanların, akreplerin resmini yapamamıştı bir noksanlık olurdu, öyle değil mi?

Usta bir sanatkar, her türlü resmi en güzel biçimde yapabilir. Ortada bir çirkinlik varsa, resmin konusu olan nesnenindir. Bu durum ne ressamı ne de onun sanatını çirkin etmez.

Bir de böyle bak şer, kötülük, çirkinlik meselelerine. ❖

“Şimdi Allah’ın şu rahmet eserlerine bak! Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl hayata kavuşturuyor (diriltiyor). Şüphe yok ki, O, ölüleri elbette ihya edicidir (diriltecektir). Ve O, her şeye kadirdir.” (Rum Sûresi, 50)

habersiz ve donuk olan yeryüzü, bahar mevsiminin gelmesiyle yeniden hayata kavuşuyor.

Bahar, yeryüzünün “ba’s” yani dirilme mevsimidir. O mevsimin gelmesi için yer kürenin aylarca güneş etrafında dönmesi gerekiyor. Bu ise ancak Allah’ın kudretiyle ve takdiriyle gerçekleşen çok büyük bir hadise ve yine çok büyük bir rahmettir.

Yeryüzünü diriltten bir rahmet ve kudret, onda serilmiş olan bitkilerde de kendini gösteriyor. Bediüzzaman Hazretleri, bir ağaçta “yaprakları, çiçekleri ve meyveleri cihetiyle üç çeşit haşır nümûnesinin sergilendiğini” nazara veriyor. Güz mevsiminde dökülen yapraklar bahar mevsiminde yeniden yaratılıyorlar.

Yine bir önceki yılın çiçekleri ve meyveleri de, ağaçlarından kopup gittikleri halde yerlerine yeni çiçekler açıyor ve başka meyveler boy gösteriyor. İşte bir bahar mevsiminde haşrin ve dirilmenin böyle sayısız denecek kadar çok örneklerini yeryüzünde sergileyen bir kudret, kâinatın meyvesi olan insanları da ölümlerinden sonra diriltecektir.

Meyvelerin dirilmeleri kendi kudret ve iradeleriyle değil sadece Allah’ın rahmet ve inâyetiyle olduğu gibi, insanın da haşirle yeniden dirilmesi yine Allah’ın rahmetiyle olacaktır.

İnsan, sanki kendi gücü ve kuvvetiyle dirilecekmiş gibi, bu

büyük hadiseyi aklına sığdıramayıp inkâra sapmasın. Çünkü, onu yoktan yaratan Rabbi, öldükten sonra da yine rahmetiyle onu yeni bir âlemde hayat sahibi yapacaktır. İşte ayetin başında “rahmete” nazar etmemizin emredilmesi, bu gibi mânâlar ve hikmetler içindir.

Allah’ın esmâ-i hüsnasından birisi de “Muhyi”dir ve “hayat verici, diriltici” mânâsına gelir.

Ayetin devamında, “Şüphe yok ki, O, ölüleri elbette ihya edicidir (diriltecektir). Ve O, her şeye kadirdir” buyruluyor.

Cenâb-ı Hak, Muhyi yani “ihya edici, hayat verici” ismini ruhta tecelli ettirdi ve onu hayat sahibi yaptı. Aynı ismi Âdem babamızın, balçıktan yaratılan bedeninde de tecelli ettirerek o balçığa bitki hayatına benzer bir hayat lütfetti. Sonra, o bedene ruh vermekle onu insan hayatına kavuşturdu.

Benzer bir icraat da bizde sergilendi. Ana rahminde dört aya yakın bir zaman bitki hayatı gibi bir hayat sürüldükten sonra o bedene ruh ilka edildi. Böylece Muhyî ismi “o bedene hayat verme” şeklinde tecelli etmiş oldu. Ölümle ruh bedenden ayrılacak, beden ölümü tadarak toprağa, elementlere inkılap edecek, ruh ise hayatını kabir âleminde de devam ettirecektir.

Her insan, bu fâni dünya hayatından sonra, dünya ile ahiret arası, köprü bir âlem olan berzah hayatına geçecek ve ba’s (yeniden dirilme) hadisesiyle yeniden beden giyerek mahşere çıkacak ve böylece yeni ve ebedî bir hayat başlamış olacaklar.❖

“Şimdi Allah’ın Rahmet Eserlerine Bak!”

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

Nur Külliyyatı’nda âhireti izah ve ispat eden Onuncu Söz’ün ilham kaynağı şu ayet-i kerîme olmuştur:

“Şimdi Allah’ın şu rahmet eserlerine bak! Yeryüzünü ölümünün ardından nasıl hayata kavuşturuyor (diriltiyor). Şüphe yok ki, O, ölüleri elbette ihya edicidir (diriltecektir). Ve O, her şeye kadirdir.” (Rum Sûresi, 50)

Gaybî bir hadise olan dirilme ve mahşerde toplanma hadisesini akıllara yaklaştırmak için, bu âyet-i kerîmede yeryüzünün kışın ölüp baharda yeniden dirilmesi gibi herkesin görüp bildiği bir büyük inkılap na-

zara veriliyor.

Âyetin başında Allah’ın rahmet eserlerine bakmamız emrediliyor ve akabinde yeryüzünün ölümden sonra dirilmesinin insanlar için ne büyük bir rahmet olduğu nazara veriliyor.

İnsan, hayatta iken kendi iradesiyle bir takım işler yapar, ama ölmüş bir kimseden hiçbir iş sudur etmez. Eğer etse, bu Allah’ın bir mucizesi ve bir rahmet tecellisi olur; Hz. İsa’nın ölüleri diriltmesi gibi.

Kış mevsiminde aynen bir ölü gibi iradeden yoksun, yine bir ölü kadar kendinden

Komedyen(!) Değil, Mutasavvıf Nasreddin Hoca

TUNAHAN EREN ARSLAN

Nasreddin Hoca'yı kim tanımaz ki? Adı duyulunca herkesin yüzünde bir gülümseme oluşan, mizahî zekâsıyla ünlü efsanevî bir figürdür o. "Parayı Veren Dûdüğü Çalar", "Kazan Doğurdu", "Ya Tutarsa!" gibi adıyla anılan fıkralarıyla mizahın ve hikmetin keşiştiği bir noktada durur.

O, Anadolu'nun Moğol akın ve yağmalarıyla, iç kavga ve çekişmelerle, siyasi otorite zayıflığıyla, kuraklıkla ve yoksullukla mücadele etmek zorunda kaldığı bir dönemde yaşamıştır.

Anadolu'nun derinliklerinde, tarih boyunca dilden dile dolaşan mizahî öykülerin kahramanı, akıllı ve espri dolu Nasreddin Hoca, Türk halk kültürünün en sevilen figürlerinden biridir.

Nasreddin Hoca'nın fıkraları, sadece eğlenceli anekdotlar değil, aynı zamanda derin düşündürücü mesajlar ve hayat dersleri içeren zekice öğütlerle doludur. Hoca, sağlam bir İslam inancına, köklü bir dinî bilgiye sahip olup tasavvuf atmosferinde yetişmiştir. O, insanları güldürürken, aynı zamanda dünya ve ahiret dersi verebilen insandır. Sırf bu özelliği bile onun bir din adamı

olduğunun göstergesidir.

Çok yönlü bir mizah içeren Nasreddin Hoca fıkralarının genel nitelikleri güldürücü, düşündürücü, öğretici, eğlendirici ve şaşırtıcı olmalarıdır. Geleneklerimizi unutturma gayretlerinin arttığı dönemlerde Nasreddin Hoca'nın sözleri ve fıkraları da bu durumdan oldukça etkilenmiştir. Onun espri anlayışı, yeni nesillere sunulurken bazıları tarafından yalnızca bir "komedyen" olarak sunulmuştur. Bu, aslında onun gerçek doğasına uygun olmayan bir yaklaşımdır. Hâlbuki Nasreddin Hoca bundan fersah fersah uzaktır; tam manasıyla bir ilim ehli ve sözü gediğine koyan bir bilgedir o.

...

Kaynaklarda yer alan bilgilere göre Nasreddin Hoca, Sivrihisar'ın Hortu köyünde 605 (1208) yılında doğdu. Köyün imamı olan babası Abdullah'tan sonra bu görevi kendisi üstlendi. Ardından Akşehir'e göç etti, burada kadılık yaptı ve 683 (1284) yılında öldü.

Fıkraları dikkatle incelendiğinde Müslüman Türk halkının mizah sembolü olan Nasreddin Hoca'nın hazırcevap, insanları kırmadan doğruyu söyleyen,

yeri geldiğinde kendisiyle de alay etmeyi bilen bir karakteri olduğu görülür. Fıkralarının çoğunda sıradan bir köylü gibi tarlasında, bağında çalışır, ormana odun kesmeye gider, zaman zaman da şehre iner. Bu şehir çok defa Akşehir, Sivrihisar veya Konya'dır. Ancak hocanın bazen bir âlim, bazen bir bilge kişi, bazen kadı, tabip, hoca ve elçi kişiliğine büründüğü de görülür.

Halk arasında yeni evlenen bir çift veya sünnet edilen bir çocuk İstanbul'da Telli Baba'ya, Ankara'da Hacı Bayram Veli'nin türbesine, Konya'da Hz. Mevlânâ'ya, Akşehir'de Nasreddin Hoca türbesine uğramadan edemez. Bu da bize gösteriyor ki, Nasreddin Hoca halk içinde güldüren, eğlendiren bir insan olmaktan ziyade, bir din büyüğü, bir veli sıfatını taşıyan insan olarak yaşamaktadır.

Birkaç fıkra örneğiyle yazımızı sonlandıralım:

Secdeye Kapanmasından Endişe Ediyorum

Hoca günün birinde Konya'ya gelir ve geceyi geçireceği bir hana gider. Hava da soğuk mu soğuk, rüzgârlı mı rüzgârlıdır... Gece olunca handan çatır çutur sesler gelmeye başlayınca, Hoca hancıya seslenir:

"Hancı, hancı! Neredeyse bu han yıkılacak." deyince hancı hiç oralı olmaz:

"Hocam, bir şey olmaz, sen istirahat et, o duyduğun sesler binanın Allah'ı zikretmesidir." der.

Bunun üzerine Nasreddin Hoca dayanamaz ve der ki:

"Hancı, hancı! Ben de ondan korkuyorum. Zikrederken birden bire coşup da ya secdeye kapanırsa."

...

Allah'ın Rahmetinden Kaçılmaz

Günün birinde bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaktadır. Elbette yağmur

yağdığı vakit ya koşulsun ya da bir yerlere sığınılır. Nasreddin Hoca da yağmurun yağışını ve sokakların yalnızlığını pencereden seyrederken bir de bakar ki yağmurdan kaçan bir adam... Hoca biraz dikkatli baktığında bunun bir komşusu olduğunu anlar ve pencereyi açarak ona takılır:

"Komşu, komşu, utanmıyor musun, niçin Allah'ın rahmetinden kaçyorsun?" deyince adam koşmayı bırakır ve yavaş yavaş evine doğru gider. Bu arada adamın ıslanmadık yeri de kalmaz.

Ertesi gün hava yine yağmurludur. Bu defa Hoca Efendi alışveriş için sokağa çıkmıştır. İşini bitirip de hızlı adımlarla evine doğru giderken bir gün önceki komşusunun evinin önünden geçer. Bu sefer komşusu:

"Hoca Efendi, Hoca Efendi, sen dün bana 'Allah'ın rahmetinden kaçılmaz.' demiştin; bak şimdi kendin kaçyorsun." deyince, Hoca komşusuna doğru döner ve:

"Be adam! Ben Allah'ın rahmetinden kaçmıyorum, Allah'ın rahmetini çiğnemek için koşuyorum." der.❖

Günümüz Hanımları Neden Yorgun, Bıkkın ve Bunalımlı?

FATMA MEBRURE ŞENLER

İnsanoğlu tembelliğe meyillidir. Bu tembellik, insanlığı her işin kolayını ve pratik bir çözümünü aramaya itmiştir. Dünya kurulduğundan beri çeşitli icatlar, insanlığın yararı ve rahatı için yapılmıştır. Her yeni bulunan icat, araştırmalar sonucu yerini yeni bir icada bırakmıştır. Günümüzde ise, insanoğlu tarihinin en rahat döneminde yaşıyor. Bizler yorulmayalım diye bin bir çeşit icatlar yapıldı. Bize düşen sadece en son teknolojik aleti almak oldu. Böylece aşırı şekilde tüketime yönlendirildik.

Ancak şu bir gerçek ki, zamanın yeniliklerini takip edip, son trendi yakalamak için insanoğlu eski zamanlardan daha çok çalışmak zorunda kaldı. Her gün bir reklamla “Artık bunu evde üretmenize, uğraşma-

nıza, zaman harcamanıza hiç gerek yok. Bu ürün sizin ihtiyaçlarınıza çok güzel cevap verecek, aynı zamanda kullanımı pratik ve oldukça ekonomik” gibi spotlarla hanımları üretken olmaktan ve bir şeyler yapmanın vereceği mutluluktan koparmış oldular. İnsanlar yaratılış olarak kolaycılığa yatkın olduğundan bu pratiklik hoşlarına gitti. Bir zamanlar elde çamaşır yıkayıp, kaynaktan kadınlar, otomatik makinede yıkanan çamaşırları asmaktan üşenir, bulaşıklarını makineye dizmekten şikâyet eder, yemek yapmaktan sıkılır hale gelmişlerdir. Artık hanımlar evde sucuk, reçel tarhana, erişte, salça, yapmanın, yufka açıp, ev baklavası ve böreği yapmayı bırakın, böyle şeylerin evde yapılabileceğini bile unuttular. Sıradan

bir iş için bile hanımlar onunla “Kim uğraşacak?!” diye itiraz eder oldular.

Bundan 30-40 sene önce kadınların, kendilerinin ve çocuklarının kıyafetlerini diktiğini biliyoruz. Kısa bir zaman dilimi içinde dikiş bilen hanımlar dikmez oldu, yeni yetişen nesil ise söküğünü dikemez hale geldi. Bu durum birçok kadının işine geldi. Uğraşmaktan, yorulmaktan kurtuldular. Ama bir şeyler üretmenin verdiği pozitif enerjiyi kaybettiler. Önceleri dikiş diken, elde çamaşır, bulaşık yıkayan, kömür ve odun taşıyarak soba yakan, kışlık yiyeceklerini hazırlayan kadınlar, günümüzde tüm bu işleri yapmaz oldular. Kadınlar yorulmasın diye ev işlerini kolaylaştıracak o kadar çeşitli elektrikli aletler üretildi ki... Ayrıca hazır gıdalar, yiyecek ve içecekler ve saymadığımız neler neler...

Peki zamanımızın getirdiği bu kadar kolaylık ve pratiklik bizlere neleri kazandırdı? Hanımlar bunlarla uğraşmaktan kurtulunca daha dinlenmiş ve aktif olarak neler yaptılar, hangi faaliyetlere katıldılar. (Çalışan bayanlar konumuz dışında). Günümüzün hanımlarının eski hanımlara göre daha pasif, yorgun, bıkkın ve bunalımlı olduğunu görüyoruz. Bu da demek oluyor ki, pasif ve rahat hayat insanın tabiatına uymuyor.

Aynı zamanda tüketilen her ürünün hazır alınması, evlerde üretimin kalkması, en basitinden sabah işe, okula giden ev halkının dışarıda kahvaltı etmesi; kazanılan gelirlerin yok olmasına ve bazı ailelerde borçlu bir yaşam tarzının benimsenmesine yol açmıştır.

Kişilerin gelirleri yetmese veya borçlu olsalar bile yaşantılarında hiçbir değişiklik gözlemlenmiyor, aynı şekilde tüketime ve gereksiz harcamalara ısrarla devam ediyorlar. Artık böyle yaşamaktan başka bir çarelerinin olmadığına inanmış durumdadırlar.

Bir arkadaş toplantısında ev sahibi mısır patlatıp, getirdi. O sırada misafirlerden

bir hanımın şöyle demesi beni çok şaşırttı: “Patlamış mısırı çok severim, geçenlerde markette pıt pıt mısırı almayı düşündüm, ama sonra kim onu alıp da uğraşıp patlatacak diye vaz geçtim” demişti.

Osmanlı hayatı yaşanan bir evde büyümüş, bir hanımefendi bana bu olayı şöyle değerlendirmişti: Kızım ben buna, “kim uğraşacak hastalığı” diyorum. Şimdi bu kadar basit bir şeyle uğraşmak zor gelirse, bunun tabii bir sonucu olarak hanımların bazılarında bu tür boşluklar onları bunalıma itmiş, depresyon hali vermiştir. Millet olarak en çok televizyon seyreden ülkeler arasındayız. Birçok işler yapabileceğimiz değerli saatlerimizi televizyon karşısında pasif bir seyirci olarak harcar olduk. Halbuki bir hanım evde bir şeyler ürettiği zaman bundan mutlu olacaktır. Bu ona canlılık kazandırıp, terapi gibi sıkıntılarını unutturmaya vesile olacaktır. Böylece evden üretimin daha sağlıklı ve ekonomik olduğunu görecektir. Bu arada erkekler de eskiye nazaran çok değişti. Eskiden erkekler kurbanlarını kendileri keser, eşine yardım ederdi. Soba kurar, evin basit tamirlerini bilir, hemen tamirci çağırılmazdı. Evin ağır işlerinde eşlerine destek olur, pazar ve alışverişi de onlar görürdü...

...

Birçok ekonomistin ifadesine göre; bu kısır döngüden çıkmanın çaresi, hem devlet bazında, hem aile bütçesi açısından “Tüketim toplumundan üretim toplumuna geçiş” olduğu bilinmekte ve dile getirilmektedir. Bu hareketi ülke bazında başlatmak, devlet yetkililerini ilgilendirir. Bizi ilgilendiren bölüm her ferdin veya ailenin neler yapabileceğidir. Herkes elinden geldiği kadar kendi yiyeceğini hazırlayıp, katkı maddeli ürünler yerine evde üretim çabasına girebilir. “Hazır alınan şeyler daha güzeldir” tabusu yıkılarak evlerde üretim başlatılmalıdır. Umarım yakın bir gelecekte hanımlar kendi ürettikleri şeyleri anlatarak, kıvanç duyar hale gelirler.❖

“...Her şeyi ‘sapasağlam ve yerli yerinde yapan’ Allah’ın sanatıdır (bu). Şüphesiz O, işlediklerinizden haberdardır.” (Neml Suresi, 88)

Sonsuz Güzellikleri Sanatının İçinde Yaratan

ELİF E. BAYRAKTAR

Yeryüzündeki canlı ya da cansız her varlıkta sonsuz bir hikmetin, üstün bir ilmin kanıtlarına rastlarız. Kuşkusuz hepsi Yüce Allah’ın Alim isminin tecellileridir. Ancak yaratılmış tüm varlıklarda dikkat çeken çok önemli bir özellik daha vardır: detaylardaki muhteşem incelikte bir sanat...

Allah’ın ‘Sani’ sıfatı, yarattığı her şeyde son derece estetik görünüm, kusursuzluk, ince ve benzersiz bir sanat olarak yansır. Rabbimiz birbirinden çok farklı canlılarda ‘Sani’ ismini yansıtmak için detaylar var etmiştir. Bir kuşun kanadında, bir çiçeğin yapraklarında fosforlu renkler varken; bir kelebeğin kanatlarında çok farklı tonlarda yanardöner renkler yaratılmıştır. Birbirinden apayrı, hiçbir benzerliği bulunmayan milyonlarca muhteşem canlı, Yüce Allah’ın eşsiz, benzersiz ve bir örnek edinmek sizin yaratmasıdır...

Örneğin bedenimiz; kusursuz ve eksiksiz düzenlenmiştir. Tüm organlar, olmaları gere-

ken en uygun yerlerde, bazı organlar—göz, kalp, beyin gibi—korunaklı yerlere yerleştirilmişlerdir. İnsan vücudunda simetriyi sağlayan ‘altın oran’ vardır ve özellikle bu nedenle hoş bir görüntüye sahiptir. Ressamlar da tablolarında bu altın oranı kullanırlar.

Allah (cc), farklı görünümde, ancak her biri son derece estetik olan eserlerini göz önüne sererek sanatındaki sonsuzluğu tüm insanlara gösterir. Dileseydi her canlı türünden yalnızca birkaç çeşit de yaratabilirdi. Çok fazla çeşit yaratarak insanları hayran bırakacak, gücünü kavrayacak üstün yaratma sanatını sergiler. Ve insan, baktığı her yerde, her santimetrekarede bu sanatın örneklerini görür. Yüce Allah kusursuzca yaratandır.

Allah, insanı “en güzel surette” yaratmış, ona estetikten zevk almayı öğretmiştir. Bu sebeptendir ki insan, hem güzel olanı sever, hem de yaptıklarının estetik bir yönü olsun ister. İnsan, canlıların içinde, ‘güzel’ kavramının

bilincindeki tek varlıktır.

Kur’an’ın işaretleriyle, Allah’ın sanatıyla yarattığı estetik, güzellik ve inceliğe dair pek çok detay müminlerde istek uyandırır. Kur’an’ın haber verdiği gibi yeryüzündeki tüm incelik ve güzellikler, onları takdir edebilen, detaylarını görebilen inananlar içindir ve daha da mükemmelleri ahirette yalnız inananlara verilecektir. Var olan her güzellik, onu var edenin ürünüdür. Bu yüzden inanan insan güzelliğe etkilenir, Rabbini hamd ile över, O’na şükreder ve gördüğü her güzellik Allah’a daha da hayran olup yakınlaşmasına vesile olur.

Allah inanan kuluna imanından kaynaklanan bir güç verir. Temiz akıl, sanat gücü, derin perspektif, ruhtaki o coşkulu sevgi ruhu ve sanat anlayışı ile o da kendisini zenginleştirir.

Tek bir hücreden tüm kâinata; her şeyde tek bir sanatçının, muhteşem bir gücün mührünü görüyoruz. Dolayısıyla gören insan kâinatın yoktan var edilmesine hayret eder, arılara, karıncalara, termitlere hayret eder, insanın gözünün yapısına, sesinin en kaliteli müzik aletinden daha güzel olmasına hayret eder. Kromozomların yapısındaki detaylara, proteinlerin vücut tarafından imal edilmesindeki ustalığa, kâinattaki harikalara, sürekli her şeye hayret eder. Allah’ın özel olarak bize verdiği bir nimet bu. Rabbimizin nefes kesici bir sanatı var.

Yaratılışı görür her insan ancak insanın takıldığı o kadar çok sebep zinciri var ki. Bu zincir müthiş bir ülfet ve alışkanlık meydana getiriyor ve insan aklı iptal oluyor bir anlamda. İşte bu gaflettir. İnsan kendisini saran bu gaflet perdesinden dolayı Allah’ın sanatını görmeyecek hale geliyor. Sanatını çok detaylı ve girift yönleri ile gören insanın Allah’a sevgisi ve Allah’tan korkusu derin, şükürü sürekli oluyor.

Her detayda şükredilmesi gereken bir durum vardır. Mesela, Allah dileseydi hayat kaynağımız olan suyu, herkesin zevkle içebileceği bir tatta ve kokusuz yaratmazdı. Ayrıca yalnızca bir çeşit yiyecek yaratırdı, bu yiyeceğin tadı da zevk alacağımız gibi güzel olmayabilirdi. Ve yaşamak için bunu yemek zorunda

kalabilirdik. Allah genelleme yapılarak dahi sayılamayacak kadar çok rızık yaratmıştır biz kulları için...

Bir tahta parçasına benzeyen küçücük tohumdan, bu denli mükemmel ve çeşit çeşit meyvelerin yapılması, her tohumda ait olduğu bitkinin tüm özelliklerinin şifrelenmiş olması, Allah’ın sanatçı sıfatıyla yarattığı ve üzerinde derin düşünülmesi gereken mucizelerdendir.

Allah’ın yaratması çok güzeldir. Örneğin, çiçeklere baktığımızda içimiz ferahlar. Bütün canlılık insana örnektir, ancak insan enaniyeti sebebiyle örnek almaz. Çok güzel bir insan düşünelim mesela; güzelliğiyle övünen, büyülenen... Bu güzelliği kendisi mi tasarlamıştır? Gözlerinin, burnunun, dudaklarının, kaşlarının yaratılmasında kendisinin bir rolü var mıdır?

Bu sorunun cevabı—düşünmeye dahi gerek yok—“Hayır” olacaktır. O güzelliğin sahibi, onu tasarlayandır; Yüce Allah’tır. Ve kibirlenmek anlamsızdır; yapmadığıyla övünür mü insan? Üstelik de Allah dilediği anda geri alabileceken... Yürürken bir duvarda boyalarla oluşturulmuş harika desenler görsek, bu desenler bir yelpaze görünümünde olsa ve aralarında çiçek desenleri bulursa; bunların tesadüfen ortaya çıktığını düşünür müyüz? Sanat değeri olan ve insana haz veren bu desenlerin bir sanatçı tarafından bilinçli bir şekilde oraya resmedildiği açıktır.

Peki, ya tüy desenlerinde çok özel bir tasarım bulunan tavus kuşundaki sanat?.. Her resim ve desen sanatçısının varlığını gösterdiği gibi, tavus kuşundaki desen de Yaraticısının varlığını kanıtlar. Hiç şüphesiz tavus kuşunun tüylerinde ışığı farklı derecede yansıtarak renk değişimleri ortaya çıkaran tasarımı yapan ve onlardan muhteşem desenler çıkaran Allah’tır. Sanatçılar yetenekleriyle Allah’ın sanatını yalnızca kopya ederler. O, sonsuz güzellikleri sanatının içinde kusursuzca yaratandır:

“O Allah ki, Yaratan’dır, (en güzel bir biçimde) kusursuzca var edendir, ‘şekil ve suret’ verendir. En güzel isimler O’nundur. Göklerde ve yerde olanların tümü O’nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakim’dir.” (Haşr Suresi, 24)❖

En Önemli Bileşik

PROF. DR. MUSTAFA NUTKU

“İmanî hakikatler” ve “Bilimsel gerçekler”, aslında birbirlerine aykırı değildir; uyum halindedirler. “Gerçek bilim, âdetullah kanunlarıdır.”

“İmanî bir delil” olabilecek şeyin seçimine dikkat edilmelidir. İmanî bir meselede, zayıf ve reddedilebilir bir delil gösterilemez; gösterilirse, hem o iman davasına ve hem de o delili imanlarına dayanak yapmaya çalışmış insanlara—belki bilmeyerek—zarar verilebilir. Mucizeler ve kerâmetler olabilir fakat bunlar istisnâî hallerdir; Allah’ın peygamberlerine ve evliyalarına ikramı olan âdetullah kanunlarındaki bu istisnalar, genel kaideyi bozmaz.

“Bir çadır kurdum; gelin bu çadıra girin..” diyerek, pek sağlam olmayan bir direk kurulan bir çadıra iyi niyetle de olsa bir davet yapılsa ve o davete uyarak o çadıra girenler yıkılabilecek olan o çadırın altında kalmak tehlikesinde bulunsalar, o tehlikeyi bilenlerin ve görenlerin o çadırdakileri ikaz etmeleri icap eder.

Dr. Masaru Emoto adlı, tahsili ve ve ihtisası fen bilimleri ağırlıklı olmayan bir Japon, ondan yıllarca önce bir Amerikalı fotoğrafçı-

nın daha iptidâî alet ve imkânlarla yapmış olduğu ve yorumunu yapmadan mikroskop altında çekilmiş yüzlerce kar kristali fotoğrafını ihtiva eden “Snow Crystals” adını verdiği bir kitap neşrederek, “suyun donarak buz haline gelmiş halinin mikroskop altında çektiği fotoğraflarıyla” alâkaları çekmişti. Dr. Masaru Emoto ise, o kitabın neşrinden yıllar sonra, internet tüm dünyada yaygın olarak kullanılmaya başlanınca, web sitesine koyduğu kendisinin mikroskop altında çekmiş olduğu kar kristali fotoğrafları ve 2002 yılında o konuda yayınladığı başka bir kitapla da ilgi çekmeye çalışmış; İstanbul’daki bir özel okul, öğrencilerine konferans vermesi için onu Türkiye’ye davet bile etmişti.

Dr. Masaru Emoto’nun aslında tahsili ve ihtisası “fen bilimleri” ağırlıklı olmadığı halde, bu konuda yapmış olduğu gerçeğe aykırı bazı yorumlarına bizim basınımızda ve bazı cep kitaplarında “hakikaten imanî bir delilmiş gibi” gibi yer verilmesi dikkati çekmişti.

Dr. Masaru Emoto’nun gerçek niyeti ne olursa olsun, suyun değişik ses etkileri altında buz haline gelişle ilgili çektiği fotoğrafları

yorumlamasındaki bazı yanlışlarına bir yazıyla dikkatleri çekmişim. Çünkü yukarıda misali verilen pek sağlam olmayan bir direk kurulmuş bir çadırın çökmesi gibi, onun ileride verebileceği manevî zararlara (bilerek) kayıtsız kalmamak gerekirdi.

1- Her şeyden önce “Su kristali” ifadesinin yanlış olduğunu söylemek gerekir; çünkü suyun katı haline “Buz” denilir. “Su” kelimesi ise, H₂O formülündeki en mühim bileşiğin sıvı halinin adıdır.

2- “Canlı olmak” ne demektir? Bunun tarifini göz önüne alarak—ancak bu tarife uyuyorsa—“suyun canlılar gibi davrandığı” söylemek lâzımdır.

Âhirette her şey canlı olacak; taşlar bile konuşacaktır. Fakat bu dünyada öyle değildir!.. Biyoloji bilimine göre bu dünyadaki canlılar: bitkiler, hayvanlar ve insanlardır. En basit canlılar olan bitkilerde, canlılığının sebebi olan “hayat” vardır; hayvanlarda ve insanlarda ise ayrıca, hayatla birlikte başka “canlılık özellikleri” de bulunur.

3- Dr. Masaru Emoto’nun söyledikleri ve yazdıklarındaki “*Su molekülleri ve atomlarının bir insan duyarlılığına sahip olduğu*”(?) iddiası da yanlıştır; kendisinde “hayat” bile olmayan su, nasıl en mükemmel canlı olan insan gibi duyarlı davranabilir? İnsanların sözlerinden etkilenmeyen çok sayıda “insan” bulunduğu halde ve hemcinslerini etkileyebilmek insanlar için bile özel bir kabiliyet, ilim ve sanat olduğu halde, cansız su moleküllerinin insanların sözünü duyması, anlaması ve etkilenmesi nasıl mümkün olabilir?

4- “*Su moleküllerinin manyetik alanı*”(?) da yoktur ve “*onların havadaki ses dalgalarından etkilendiği*” iddiası da yanlıştır!..

5- “Peki, su moleküllerinin donarken değişik buz yapıları meydana getirmelerine değişik seslerin etkisi ne olabilir?” diye sorulacak olsa, bunun cevabı kimyacılar için çok basittir: Kimyacıların “ayırma ve saflaştırma” işlemlerinde çok kullandıkları “su içinde kristallendirme” yapılırken, suda çözünmüş haldeki katı bir maddenin sudan saf halinde ayrılma-

bilmesi için, o sıvının “hareketsiz” olmasının teminine çalışılır. Böylelikle, suda çözünmüş aynı cinsten katı maddelerin birbirlerine eklenip “katı kristal yapısı” meydana getirmesi mümkün olabilir.

“Sudaki hareketler ve dalgalanmalar”, o sudaki molekül ve iyonların hareketlerine tesir ederek, meydana gelebilecek “katı kristal şekli”ni değiştirebilir. Havadaki değişik seslerin şiddetlerinin suyun yüzeyinde meydana getirebileceği “mekanik etki” ve bunun neticesinde de “suyun kütlesindeki dalgalanmalar” farklı olabileceğinden, “o suda teşekkül edebilecek katı kristallerinin şekilleri” de tabii ki, farklı olur!.. Suyun donarken farklı seslerin etkisinde “farklı şekilli buz kristalleri” meydana getirmesi meselesinin sebebi ve yorumu, Dr. Emoto’nun dedikleri gibi değil; bundan ibarettir.

“Daha ziyade hal lisanları ile, her şeyin Allah’ı tesbih ettiği” hakikatinden ise, Dr. Masaru Emoto hiç bahsetmemektedir.

...

En mühim bileşik olan su konusunda Dr. Masaru Emoto’nun hiç bahsetmediği, düşünülmesi ve söylenmesi gereken en mühim olan şey ise, sıvı halinden katı haline geçerken suyun, onu yaratıp dünyaya soğuk havalarda yer küresi üzerine gönderen Allah’ın, ancak mikroskopla ayrıntılı olarak şekilleri görülebilen ve fotoğrafları çekilebilen kar tanesi halindeki katı şekillerinin her birinin birçok özelliklerini aynı yapmakla “Ferd” ismi içindeki “Vahid” isminin ve her birini diğerleriyle tamamen aynı yapmamasıyla da “Ferd” ismi içindeki “Ehad” isminin tecellisini insanlara göstererek, onları bu en mühim mevzuda tefekkürü davet etmesidir!..

Allah’ın varlığına, birliğine, kudretine, isim ve sıfatlarının çeşitli tecellilerine kâinatta ve onu inceleyen fenlerde sayısız deliller varken, Dr. Masaru Emoto’nun söylediklerinin gerçeğini bilenlere de sorup araştırmadan, onlardan “gerçek ve çok mühim bir imanî delilmiş” gibi yazıyla veya sözle bahsetmeye ise, hiç lüzum yoktur!..❖

“Erkeklerin feminen (kadını) yaşam tarzı, testosteron hormonunda düşüslere neden oluyormuş. Ben de bir erkek evlat annesi olarak bu konuda tedirginlik yaşıyorum.”

FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

SORU: Selamünaleyküm hocam. Erkeklerin yaşam tarzındaki değişimler ve feminen (kadını) erkek yaşam tarzının testosteron hormonunda düşüslere neden olduğuna dair bir paylaşımınızı görmüştüm. Ben de bir erkek evlat annesi olarak bu konuda tedirginlik yaşıyorum. Konuyu tavsiyelerinizle biraz daha açabilir misiniz?

Cevap: Cevap: Kıymetli okurumuz bu kritik konuyu gündeminize aldığınız için sizi tebrik ediyorum. Zira bu mesele insanlığın bizatihi nesil güvenliğini tehdit etmekle birlikte dolaylı olarak can, din, akıl ve mal güvenliğini tehdit edecek kadar önemli bir konudur. Ancak ne yazık ki ebeveynlerin birçoğu için erkek evladın hareketsiz ve sessizce evde oturması; tükettiklerinin içeriğine bakılmaksızın karnının doyması, çocuk yetiştirmek için yeterli gibi görünüyor. Bu tarz bir ebeveyn tutumu belki çocuk büyütme için yeterli olabilir ancak çocuk terbiye etmek ve yetiştirmek apayrı bir çaba ve bilinç gerektirir. Allah tüm ebeveynlere çocuklarını büyütme yerine terbiye edip yetiştirme bilinci nasip etsin.

Evet, bu konu her ne kadar cafcacflı propagandalarla iyi bir şeymiş gibi gösterilse de, sosyal medyada “pembe/mavi renk

ayırımına karşıyım tüm çocuklar aynı şekilde büyümeli” sloganlarıyla takipçi kasma amacıyla tamamen tribünlere oynanan bir konu olsa da meselenin özü hâlihazırda çok ama çok önemli bir seviyeye gelmiş durumdadır. Evet, konu belki geleneksel pembe/mavi renk ayırımıyla başlıyor olsa da özünde kız ve erkek çocuklarının birbirinden farklı oldukları ve bundan dolayı da farklı biçimde yetiştirilmeleri gerektiği ana fikrinin bir tezahürüdür. Ancak günümüz postmodern çağında, geleneksellik kokusu gelen her şeyin doğru-yanlış demeden bir çuvala tıkıştırılıp çöpe atılması en büyük meziyet sanıldığından maalesef bu konu da reytinge kurban edildi.

Sonucu ne mi oldu? ABD’de yapılan bir araştırmaya göre 2000-2016 yılları arasında erkeklerde tüm yaş gruplarında testosteron oranı %20 oranında düşmüş durum-

da. Bu durum sadece cinsel istek ya da cinsel işlev açısından ele alınırsa çok büyük bir hata olur. Zira testosteron sadece erkeğin cinsel işlevini etkilemiyor; üreme ve erkeksi davranışlar başta olmak üzere genel sağlığın nerdeyse her alanına etki ediyor. Erkeksi (maskülen) davranan erkeklerin öküz, kütük, odun olarak etiketlendiği çağımızda karısını, evini, ailesini sahiplenmeyen, sorumluluktan kaçan, korkak erkekler bir anda ortaya çıkmadı. Bu, egemenlerin bilinçli bir süreçle cafcacflı ambalajlarla bize sundukları bir zehirdi. Ve maalesef toplum da “medeni” olmak adına bu zehiri bal sanıp içti. Testosteronun erkek hayatında ne denli önemli olduğunu biraz daha açmak istiyorum.

Erkeklerde testosteron, vücut gelişimi, cinsel fonksiyonlar, kemik yoğunluğu, kas kütlesi, kırmızı kan hücresi üretimi ve genel sağlık açısından hayati bir rol oynuyor. Testosteron, erkeklerde cinsel dürtüyü (libido) ve cinsel performansı etkiler, ereksiyon ve sperm üretimi için de şarttır; sperm üretimini ve sperm kalitesini etkiler. Doğurganlık için çok önemlidir. Testosteron, kas kütlesinin artmasına ve güçlenmesine yardımcı olur. Ayrıca kemik yoğunluğunu korur ve kemik erimesi riskini azaltır. Testosteron dengesi, yağ dağılımını etkiler. Düşük testosteron seviyeleri, yağın özellikle karın bölgesinde birikmesine neden olur. Testosteron kemik iliğinde kırmızı kan hücrelerinin üretimini teşvik eder. Bu, oksijen taşıma kapasitesini artırır ve genel sağlık için önemlidir. Testosteron, erkeklerde daha kalın bir ses tonu gelişimine ve vücut kollarının çıkmasına katkıda bulunur. Testosteron seviyeleri, kalp sağlığını etkiler. Yeterli seviyelerde testosteron, kalp damarlarının sağlıklı kalmasına yardımcı olur. Öte yandan testosteron seviyesi erkeğin ruh halini, enerji seviyesini ve motivasyonunu etkiler. Düşük testosteron seviyeleri depresyon, halsizlik ve düşük motivasyona neden olur.

Görüldüğü üzere testosteron salınımındaki yetersizlik bir erkek için fiziksel güçten

psikolojik duruma kadar her alanda daha “kırılgan” bir yapıya sahip olmasına neden oluyor. Ancak bu kırılgan yapı günümüzde erkekler için biçilmiş kaftan olarak karşımıza çıkıyor. İdeal erkek “kırılgan” yapıda olan erkektir egemenler için. Zira karşı çıkan, reddeden, mücadele eden, sahiplenen erkek, egemenler için bir tehdittir. Evimizde, elinde ekran, ağzında abur cubur, hareketsiz ve sessizce büyüyen erkek çocuğu ebeveynleri düşündürmeli! Yapılan bir diğer araştırmaya göre “vatanım için savaşırım” diyen genç oranı Türkiye’de %70’ler seviyesine gerilemiş durumda. Bu tablo bize bir şey anlatmıyor mu yani?

Dediğimiz gibi mesele sadece bir pembe/mavi meselesi değildir. Her iki cinsiyetin biyolojik yapısı farklı olduğundan dolayı tüm alanlarda farklı gereksinimlere sahiptirler. Haliyle kız ve erkek çocuklarının sağlıklı yetişmeleri için ihtiyaçlarına uygun bir biçimde farklı tarzda yetiştirilmeleri gerekir. Bu uyarılarımız belki de köprüden önceki son çıkıştı! Erkek çocuklarının sağlıklı büyümesinde testosteron seviyesi madem hayati öneme sahiptir, biz de o halde bu hormonu besleyecek bir yetiştirme tarzı benimsemeliyiz. Testosteron hareketle, mücadeleyle, rekabetle ve daha çok ev dışı etkinliklerle yeterli seviyelerde salgılanır. Bununla beraber baba-oğul ilişkisinin sağlıklı olması çok önemlidir. Erkek çocuk babasının erkeksi yönlerine bir parçaya kadar hayranlık beslemelidir mesela bıyığına, sözünün ağırlığına, kıyafetine vs özendirilmelidir. Fast-food ve ekran karşısında geçirilen uzun süreler testosteronun düşmanıdır. Bundan dolayı evlatlarımızı bu iki beladan da mümkün olduğunda uzak tutmalıyız.

İnsanlar azgın bir akıntıya kapılmış gidiyor olabilir ancak bize düşen, kendi hanemize sahip çıkıp o akıntıda bilinçli kulaçlarla, ailemizle sahil-i selamete çıkmak için çaba göstermektir.❖

düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

Yürürsen yakındır, bakarsan uzak.

— **İBRAHİM TENKEKİ**

Unutkanlık, zayıf bir hafızayı değil,
ihmal edilmiş bir hafızayı gösterir.

— **D. A. LAİRD**

Umutsuzluk yok! Gün gelir gül de açar,
bülbul de öter.

— **SEZAİ KARAKOÇ**

Camiye henüz dikeyken gel,
yatay olarak zaten geleceksin.

— **NECİP FAZIL KISAKÜREK**

Zevk alma adına ne yaptımsa pişman oldum.
Çünkü kimi vicdanıma, kimisi de bedenime ve
canıma dokundu.

— **NAMİK KEMAL**

Bir problem, onun ortaya çıktığı andaki
zihin düzeyinde kalınarak çözülemez.

— **A. EİNSTEİN**

Hafızamızı çalanlardan ancak bir şekilde intikam
alabiliriz: yeniden hatırlayarak.

— **MUSTAFA ARMAĞAN**

Sana kızdığı halde bir kötülükte bulunmayan insanı
kendine arkadaş edin. Çünkü öfke,
insanın tıynetini ortaya çıkarır.

— **HZ. ALİ (KV)**

Allah, kendi yolunda yorulup çalışan herkesi,
kendi yanında dinlendireceğini garanti etmiştir.

— **HZ. ABDÜLKADİR GEYLANİ (KS)**

Kadın ve erkeği aile yapan sır, merhamettir.

— **PROF. DR. NEVZAT TARHAN**

Mutlu olmak istiyorsan,
olmayacak şeylerle uğraşma.

— **LA ROCHEFOUCAULD**

Haberleşme vasıtaları çoğalırken,
insanlar ruhen birbiriyle haberleşemiyor...

— **RASİM ÖZDENÖREN**

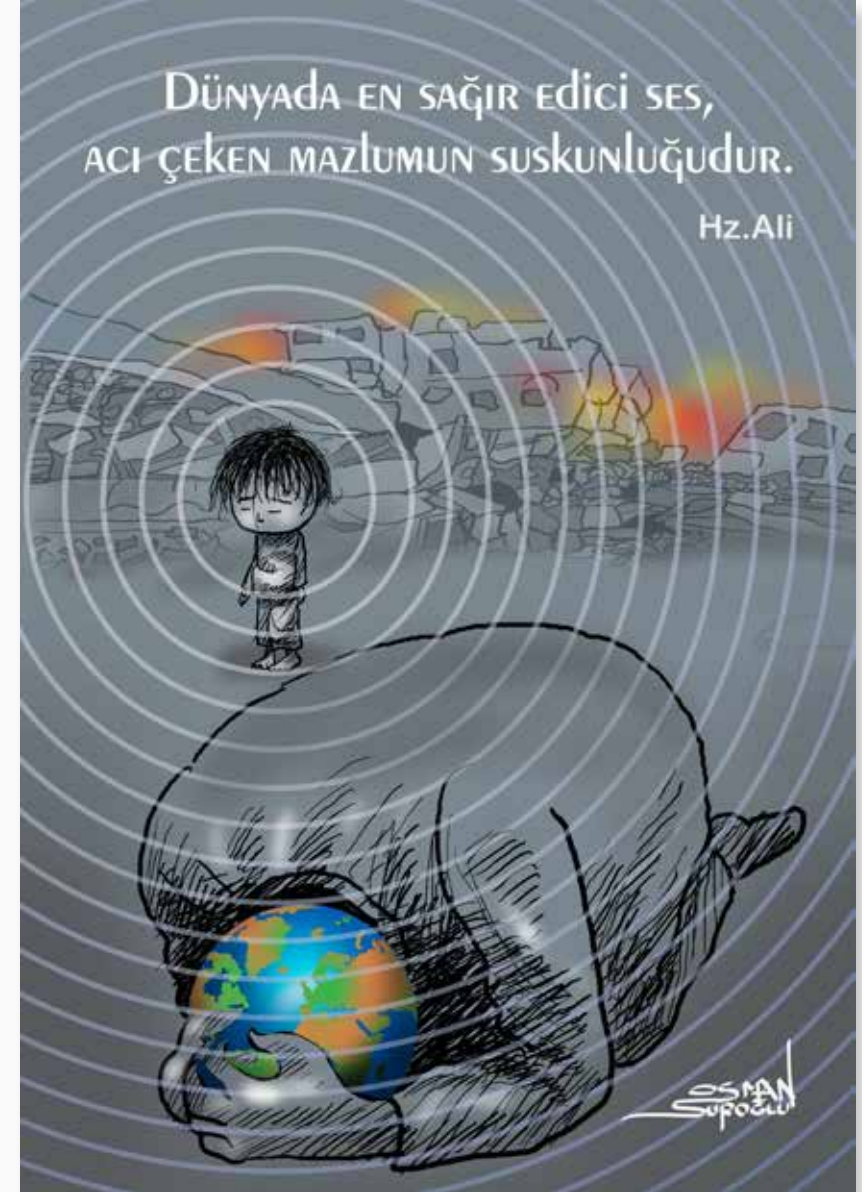
İnsanların zihin tembelliğini gördükçe,
her istediğimizi yapabileceğimizi anladık.

— **J. GOEBBELS**

Er bozulursa aile bozulur,
hatun bozulursa millet bozulur.

— **ATASÖZÜ**

HAL DİLİ
OSMAN SUROĞLU

Çoklarının aradığı “doğru” idi,
Amma aradıkları yer doğru değildi...

**Doğrular, doğru
yerde aranmazsa
bulunmaz.**

M. Selâhattin Şimşek